

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brancu
utca) 18. szám. Telefonok: 5-77
ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Félévre 500 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Egy évre 10 dollár
Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznek)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

As Uj Kelet
és bányái
na
Cikkek utai
forrás megje
2 ex.
Kéziratokat ne
megörzösködj

Onor Academia Română

BUCURESTI

ELEET

ZSIDO POLITIKAI NAPILAP

Három darab cáfolat

A pénzügyminisztérium ma egész nap cáfolatok kibocsátásával volt elfoglalva. Cáfolta azt a rosszakaratu hirt, hogy az állami tisztviselőkre újabb áldozati adót vetnének ki.

Az igazság mindössze annyi, hogy a tisztviselőket új fizetési osztályokba csoportosították, ahol az eddiginél jóval kisebb fizetést kapnak. Ez azonban inkább ráadás, amire csak rosszhiszeműek foghatják rá, hogy áldozati adó volna.

Másodszorban megcáfolta a pénzügyminisztérium azokat a részleteket, amelyek egyes lapok a mezőgazdasági tartozások konvertálásáról szóló javaslatból közöltek. Így például nem igaz az, hogy a konverziós pénztétel alaptőkéje egymilliárd lej lesz. Erről csak abban az esetben lehet szó, ha a kormánynak lesz honnan előteremteni az egymilliárdot.

Végül cáfolja a minisztérium, hogy Párizsban román kölcsön felvételéről tárgyalnak volna az odaseregelt román politikusok.

A cáfolat felelőtlen egyéneknek nevezi mindazokat, akik hasonló híreket lánsszirnak. És teljes joggal. Mert a román politikusok csak akkor tárgyalnak francia kölcsönügyben, ha megvan a remény arra, hogy Párizsból pénzt kapjunk.

Miután pedig ez a remény még nem szivárványlik a láthatáron, hogy lehet még csak beszélni is arról, hogy Párizsban kölcsöntárgyalások folynak?

Amerikai daktiloszófia

Aki Amerika és általában valamely földrészt, vagy ország lélektanát igazán ismerni akarja, annak számos könyvet és tanulmányt kell elolvasnia. A helyszíni tapasztalat még többet ér. Néha azonban egy-egy hír is elegendő arra, hogy egy-egy nép gazdasági, társadalmi és morális struktúrájába élesen bevilágítson és a maga részletjellegzetességével az egész jellegzetességét tárja fel.

Ezek közé a hírek közé tartozik az is, mely arról számol be, hogy Amerikában az állami állásra pályázóknak ezentúl új lenyomatot kell mellékelniük kérvényeikhez, mert behízyosodott, hogy minden tizenegyedik kérvényezőből az idők folyamán — bandita lett.

Tessék csak elképzelni, milyen mentalitás lehet az, mely egy állami állás elnyeréséhez feltétlenül köti ki — az újjlenyomat mellékelését és milyen állami adminisztráció lehet az, amelyben minden tizenegyedik ember hivatásos banditajelölt.

Nem kétséges, hogy ez a megdöbbentő amerikai érdekesség annak a túlzó büssiness-szellemnek kinövése, mely az amerikai életet annyira jellemzi s mely a maga puritán képmutatása mellett minden eszközt megengedhetőknek talál, amin sokat lehet keresni, tekintet nélkül az eszközökre.

Ma Amerika az az ország az egész földkereken, ahol a banditizmus éppolyan bevett foglalkozási ág, mint a cipőkrémgyártás, vagy az erkölcsrendészet, mely utóbbi is egyik elrettentő fejezete annak az amerikai moralának, mely kifelé ájtatos képet vág, belül azonban mindenre képes.

Az amerikai daktiloszófia fent hivatkozott fejezete újabb kínálkozó alkalmat nyújt arra annak az óvatosságnak hangoztatására, melyet az amerikai „nagyszerűségekkel” szemben alkalmazzunk kell. Ez az ország tényleg a fantasztikus lehetőségek országa, de ezek a lehetőségek néha nagyon is veszedelmesek. Olyan erkölcsi atmoszféra hivatottságának tiszteletét eb. reszthetik fel az emberekben, amelyek nálunk, ahol az élet — hogy ugy mondjuk — bizonyos bölcséleti tradíciókra is van alapozva — csak romlást és bomlást idézhetnek elő.

Európa a világháború után szintén fantasztikus méretű erkölcsi eltolódásokon ment keresztül, de azért az amerikai

Többséget szerzett a tegnapi „választásokon” a jugoszláv kormány

Teljes blokád alá helyezték a belgrádi diákok th ont

Belgrád, november 9. Tegnap, vasárnap tartották meg a pártok nélküli jugoszláv választásokat, melyek a maiguk nemében még a fasiszta választási rendszeren is túl tettek antidemokratikus módszereikben. Mint az előrelátható volt, az ellenjelöltek nélküli kormánylisták többséget szereztek. A választások iránti érdeklődés hivatalosan kikürtölt „nagyságát” mi sem jellemzi jobban, mint az, hogy délután hat órákor már mindenütt lezárták a szavazást. Országos viszonylatban a választók mintegy hetven (!) százaléka adta le szavazatát. A kormány im-

pozáns többséget szerzett. Belgrádban is többen szavaztak most, mint a legutóbbi választásokon.

Természetesen az összes aktív minisztereket ellenjelöltek nélkül megválasztották. A dunai bánóságban a kormány hűveivel szövetszövetkezett német kisebbség jelöltjei vereséget szenvedtek.

A belgrádi diákokthont tegnap teljes rendőrségi blokád alá helyezték, mert a diákok újabb kormányellenes tüntetést rendeztek és plakátokat állítottak az ablakokba ilyen feliratokkal: Eljén a szabadság; le Zsifkovics Péterrel.

Hogyan akarja a kormány a mezőgazdasági tartozásokat rendezni?

Elkészült a belföldi tartozások kifizetésére létesített amortizációs pénztár törvényjavaslata

Bucuresti-Bukarest, november 9. (Az Uj Kelet tudósítójától). Rövid időn belül másodsorú történet meg, hogy napnyalagot látnak bizonyos részletek a mezőgazdasági tartozások konvertálásával kapcsolatosan készülő törvényjavaslatból, de a kormány ezuttal is megcáfolta utólag a nyilvánosságra kerülő részleteket.

A pénzügyminiszter ezzel szemben elkészítette az amortizációs pénztár felállításáról szóló törvényjavaslatot. Az amortizációs pénztár — mint ismeretes — a rendkívüli költségvetés keretein belül az állam belső tartozásainak részle-

tekben való kifizetését fogja eszközölni. A pénztár élén tizenkét tagú igazgatósági tanács áll. A tartozások kifizetésére a következő alapok fogják szolgálni:

1. Az állam hozzájárulása, amely évről-évre a lehetőségek szerint változik.
2. Az állam az ingó és ingatlan vagyonának jövedelmei.
3. Az állami járadékpapírok olcsó árfolyamon való visszavásárlásáról eredő haszon.
4. A külföldi tartozások fizetésénél eszközölt megtakarítások.

„szellem” száz százalékos befolyásának mindeztől sikeresen ellenállott. És ez mindenesetre előnyös számára. Európának sok mindenre volna szüksége anyagiakban és erkölcsiekben egyaránt. De arra igazán nincs, hogy állami hivatalai-ban bandita-jelöltek üljenek — amerikai méretekből.

A bohóc a miénk

Idestova kerek három hónap telt el azóta, hogy az európai kisebbségek minden évben szokásos szelid és ártatlan kongresszusukat Genfben megtartották.

Már régen el is felejtettük az egészet.

Nem így a „Cuvântul”, a Jorga-kormány balkézről való szócsöve, amely ma is ezen a kongresszuson rágódik. Nem egészen ok nélkül. Mert a szerkesztőség valamennyi tagja akárhogyan is szívatol reggeltől-estig szerte az országban, a kisebbségek meg egy icurka-picurka „lá-zadást” sem szívatnak. Már pedig egy tisztességes kormánypárti lapnak hetenként legalább egyszer-kétszer illik meg-megmenteni a hazát a kisebbségekkel szemben. Ezért nem engedi ki a kezéből a „Cuvântul” a kisebbségi kongresszus kedves témáját.

Ma például azt írja, hogy a romániai kisebbségek, köztük a zsidóság képviselője is gyalázatosan viselkedtek a genfi kongresszuson.

Csak így egyszerűen: gyalázatosak vagyunk.

Minden indokolás nélkül.

Vagy azért vagyunk gyalázatosak, mert egyáltalában élni merészelünk, vagy, ami még cifrább, azért, mert lojálisan

viselkedünk, tisztességes állampolgárok módjára, akikkel szemben még csak alkalom sem adódik a haza megmentésére.

Pusztá véletlen egyébként, hogy pont a szóban forgó cikket vettük zokon. Hiszen ez a néhány szavas citátum csak halvány fotográfia annak, amit a bukaresti sajtó nagyobbik fele nap-nap után megenged magának.

Erdélyben pedig és mindenütt másutt, ahol nagyobb számban laknak a kisebbségek, minden vezető poszton olyan fő-tisztviselők ülnek, akik a kisebbségek nyelvét nem értik, lapjaikat nem olvas-sák és a gondozásukra bizott emberek lelkiállagát csak a lapközleményeken keresztül ismerik.

Lehet-e akkor csodálkozni azon a kisvárosi adófőnökön, aki ha valamelyik kisebbségi polgár sehogysem tudja már adóját megfizetni, rögtön kész a váddal: irredenta?

Es nemelyik ügyész is elhiszi, hogy a kisebbségek egész nap egyebet sem tesznek, csak vigan aknázzák alá az országot?

Muszáj így gondolkozni annak, aki nap nap után kénytelen azt a tücsköt-bogarat végigolvasni, amit ezek a lapok a kisebbségekről összehordanak, még mulatni is lehetne rajta.

Ha nem volna olyan szomorú a dolog. Hogy is mondták a szerencsétlen zsidó apa, akinek futóbolond fián az egész falu teleshájjal nevetett?

„Ich möchte auch lachen, wenn der Narr nicht mein wäre.”

Mi is nevetnénk, de jaj, a bohóc a miénk.

VILÁG TÜKRE

Egy boldog sziget a válság tengerében

Mig a közép-európai államokat az sordorta súlyos gazdasági és pénzügyi válságba, hogy a külföld visszavonta a rövid lejáratra elhelyezett kölcsönöket s hogy új kölcsönöket nem képesek kapni, Svédországot az vitte bajba, hogy évek óta özönlött oda a külföldi pénz. Legalább is a Skandinavisca Kreditaktiebolaget, Európának egyik legnagyobb és legismertebb pénztáza, mondja ezt abban a negyedévi üzleti jelentésben, amely most jelent meg s amelyet az tesz érdekessé, hogy a beszámoltó rendszerint Cassel, a stockholmi egyetem világhírű tanára írja. Ezért ezek a jelentések súlyosabbak, mint aminek az ilyen pénztáze-ti beszámolóak általában lenni szoktak s úgy a közgazdaság gyakorlati embereinek körében, mint az elméleti szakemberek közt még hónapokkal utóbb is foglalkoznak azokkal a megállapításokkal, amelyek a Skandinavisca Kreditaktiebolaget jelentésében le vannak szögezve.

A mostani beszámoló megemlíti, hogy Svédországot meglehetősen kellemetlen helyzetbe hozta az a külföldi tőke, ami az utóbbi időben Svédországra felé özönlött s hogy ez a külföldi tőke volt jórészt oka annak, hogy szeptember 28-án a svéd jegybank kénytelen volt a kifizetéseket beszüntetni és az aranyalap-rol letérni. Ha nem magyarázná meg, el sem hinnék. A magyarországi szegényes viszonyok között a nyugodt életet és összes bajaink megszűnését jelentené egy-egy külföldi kölcsön s azért nem igen lehet megérteni, hogyan okozhatott zavarokat és nehézségeket az a külföldi tőke, mely odamenedült. 1929 májusában, a jelentés szerint, mindössze 77,5 millió svéd korona külföldi pénz volt a svéd bankokban elhelyezve. Ez az összeg 1930 májusában 125,5 millió koronára s 1931 májusában 343,3 millió koronára emelkedett. Minthogy egy svéd korona 143 pengőnek felel meg, több mint egy fél-milliárd pengő volt tehát az a külföldi pénz, amely részben a súlyos adók elől, részint pedig valutáris bajok vagy veszedelmek elől menekült a külföldről Svédországra.

Ez azután csodálatos hatást váltott ki a kis skandináv országban, minthogy nemcsak ez a fél-milliárd külföldi betét, hanem sokszáz millióra, sőt majdnem egy milliárd pengőre menő idegen pénz is állt a svéd bankok rendelkezésére. Svédország óriási mennyiségű külföldi árut importált, mert hisz ennek finanszírozására — a külföldi pénz segítségével — meg volt a módja és a lehetősége. Minthogy azonban a svéd exportlehetőségek az európai válság folytán mindig jobban és jobban összezsugorodtak, a kereskedelmi mérleg is és a fizetési mérleg is egyszerre megromlott.

A háború alatt Svédország meggazdagodott ugyan és Európának kevés ország-ga van, melynek állami pénzügyei és magángazdasága annyira rendezettek volna, de ez a sok külföldi pénz egyenesen azt az érzést keltette bennük, hogy Krúzosok és elvesztették a mértéket. Ugyanannyira, hogy míg 1929-ben még 10,1 millió koronával aktív volt a külkereskedelmi mérleg, 1930-ban már 78,5 millió koronával passzív lett és ez a passzivitás az idén már augusztus végéig 225,7 millió koronára emelkedett. A múlt év első hónapjához képest az idén a külkereskedelmi mérleg 150 millió svéd koronával, azaz kereken 230 millió pengővel romlott meg, azóta pedig a passzivitás még növekedett. És mig a fizetési mérleg tavaly még 100 millió koronával aktív volt, az idén 200 millió koronával lesz passzív.

A jelentés részletesen foglalkozik a valutakérdéssel is. Még Angliának a kifizetésekkel való letérés sem volt a

világ számára olyan meglepetés, mint Svédországnak az aranyvalutával való szakítása. Az angol font vásárlásos helyzetéről már hónapok óta írtak az újságok és mindenki tisztában volt azzal, hogy az angol költségvetést milyen nehéz egyensúlyba tartani. Az angol ádok voltak a legsúlyosabbak az egész világon és az angol állami bevételek az exportnehezégek folytán állandóan csökkentek. Bár senki sem számított arra, hogy az angol bank egy napon beszünteti a készfizetést, midőn ez megtörtént, mégsem volt olyan meglepetés, mint az, midőn ugyanezt nyolc nappal utóbb a svéd jegybank is megtette. Most a Skandináv Kreditskissekholaget elárulja, hogy a svédek nemcsak, hogy nem sajátják aranyvalutájukat, hanem egyenesen katasztrófának tartanak, ha a jegybankjuk ennek visszaállítását erőszakolná. Mert ahogy a jelen térs mondja, egyenesen az önfeltartás parancsára az, hogy Svédország ragaszkodjék mai devalváló pénzrendszeréhez. Svédország ugyanis jóformán abból él, hogy Angliába vaját és sertéshúst szállít s ezt a kivittelt lehetetlenné tenné a font áresése. A svéd korona magas árfolyama ugyanis egyenesen úgy hatna az angol piacra, mint a vám és ezzel a vámmal nem tudna a svéd export megküzdeni. Iparcikkeket sem tudna az európai, elsősorban a német és az angol piacokra szállítani, mert igen magas volna a svéd aranykorona vásárlóereje ezeknek az országoknak mostani valutájához képest.

Egész Svédországban nagyon érdekes mozgalom indult meg a valutatudósok között. Azt ajánlják, hogy a svéd korona stabilitását ne az aranyfedezet segítségével tartsák fenn, hanem az árucikkek árának alapján. Ne a pénz legyen stabil és az árak változzanak, hanem az árucikkek ára legyen stabil és ahhoz alkalmazzák a svéd koronának értéke. És hogy ezért egy árinдекс szabja meg a svéd pénz árfolyamát. Igaz ugyan, hogy olyan kiváló közgazdák, mint Keynes és Wickseill ezt a valutareformot már körülbelül tíz év óta ajánlják, eddig egyetlen állam sem foglalkozott komolyan ezzel a javaslattal s a svéd jegybank az első, amely meg akarja kísérelni, hogy ezt a rendszert megvalósítsa. Ezért árindest készített és pedig külön a kiskereskedelmi árrakról és egy egész tudós kollégiumot bízott meg ennek az árinдекс ellenőrzésével. Mert meg akarja próbálni, hogy lehet-e a svéd korona stabilitását az árinдекс alapján felépíteni.

Nem lehet tudni, hogy ebből a tervből lesz-e valami, mindenesetre azonban nagyon érdekes. És ha van ország, ahol ilyen kísérleteket, minden különösebb veszedelem nélkül meg lehet tenni, úgy az Svédország, mert Svédország az egyetlen állam, ahol az összes államadók 85 százaléka magában az országban van elhelyezve és amely emellett még a külföldi vállalkozások finanszírozásával és külföldi investíciókban is jelentékeny összegekkel vesz részt. A külföldi tőbbel tartozik Svédországnak, mint Svédország a külföldnek s ezért az aranyvaluta fenn tartása tehát nem emines érdeke a svéd jegybanknak. A svéd korona vásárlóereje pedig a beföldön az aranyvaluta feladása óta is csorbitatlan és abból a körülményből, hogy olyan könnyen nélkülözhető árucikkeknek behozatala, mint a dohány, a boré, a eszesé semmivel sem kisebb, mint volt egy évvel ezelőtt, kitűnik, hogy a nép vásárlóereje és fogyasztása a nagy világválság közepette is változatlan.

Erdekes kis dolog sziget Svédország a válság háborgó tengerében és ez a bank-jelentés kiemeli, hogy ma semmiféle módon és semmiféle erőszakkal nem lehetne a svédek rábírní arra, hogy visszatérjenek a tiszta aranyvalutára.

Az erdélyi könyvpiac szenzációja

Szllágyi András
új kötet

Az idő katonái

A falusi szegények életének és sorsának mestéri rajza
Ára 90 lej

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostálya útján.

Jön: Select Moszoban

Grock élete

Főszerepben a világhírű artista személyesen és Liane Haid

Olasz-amerikai megegyezés lesz Grandi washingtoni látogatásából

Stimson amerikai külügyi államtitkár vendége lesz Grandi

Newyork, november 9. Grandi olasz külügyminisztert november 16-ra várják Newyorkba. Az olasz külügyminiszter nyomban továbbutazik Washingtonba. A newyorki Broadwai-óvációtól eltekintenek, állítólag azért, mert ez a megtiszteltetés csak miniszterelnököknek és hadviselt tábornagynak jár.

Washington érdeklődéssel várja a Grandival folytatandó eszmecsere ered

ményét. Politikai és diplomáciai körökben különösen a leszerelési kérdésekben remélnek olasz-amerikai megegyezést.

Washingtonban Grandi olasz külügyi államtitkár vendége lesz. November 16-án Grandi látogatást tesz Hoovernél, 17-én délelőtt Curtiss alelnöknél.

Poncet berlini francia nagykövet javaslatokat hozott Berlinből Párizsba a jóvátételek és hitelek ügyében

Párizs, november 9. André Francois Poncet berlini francia nagykövet a francia fővárosba érkezett Berlinből, ahol az utóbbi napokban tárgyalta a jóvátételek kérdéséről német kormányfővel. Poncet két-három napig marad Párizsban s jelentést tesz La-valnak és Briandnak.

Egyidejű jelentés szerint Poncet

berlini francia nagykövet hír szerint minden részletre kiterjedő konkrét javaslatokat hozott Berlinből a német birodalmi kormánytól a jóvátételek és a rövidlejáratu hitelek ügyében.

Politikai körökben megállapítják, hogy e kérdésekben a német-francia tárgyalások most már döntő stádiumba jutottak.

A felelőtlen elemek meg akarják akadályozni egy könyv terjesztését Budapesten

Gróf Károlyi Imre könyvének válaszirata nem tejszik a felelőtleneknek

Budapest, november 9. A budapesti rendőrfőkapitányság bünyügyi osztálya érdekes és titokzatos ügyben kezdte meg a nyomozást. A bünyű gróf Károlyi Imre A kapitalista világrend válsága című nagy feltűnést keltett könyvével kapcsolatos, amelyre nemrégiben válaszirat jelent meg és abban Zettler Jenő, Friedrich István, Eber Antal, Györki Imre és Mónus Illés írtak meg véleményüket a könyvről és az abban felvetett eszmékről. Néhány nappal ezelőtt titokzatos férfiak jelentek meg több budapesti könyvkereskedésben és felszólították

az üzletek tulajdonosait, hogy vegyék ki a könyvet a forgalomból. Más kereskedőket telefonon szólítottak fel ugyanerre. A kereskedők nagy része nem mert a határozott fellépésű fenyegető férfiakkal szemben ellenkezni és eleget tett az illetéktelen parancsnak, de akadnak olyanok is, akik feljelentést tettek a főkapitányságon, hogy is meretlen politikai célok szolgálatában álló reptélyes társaság működik közre ebben a dologban.

A budapesti rendőrség erőlyes nyomozást kezdett ebben az ügyben.

A dieppel várostorony betöről

Guise herceg hivatalan látogatól a Wertheim szekrényen kívül csak egy Pompadour-miniatúrát vittek magukkal
A herceg kára több millió frank

Párizs, november 9. A legügyesebb detektívetek küldte a párizsi rendőrség Dieppebe, hogy ott a Guise-Hite amerikai multimilliomos lakásán elkövetett rejtélyes betöréses lopást felderítsék.

Ez a betörés egyike az utóbbi idők egyik legérdekesebb és legkülönösebb bünyűgyeinek. Amint már röviden megírtuk, a napokban ismeretlen személyek egy teherautóval megálltak Dieppeben a Várostorony előtt, ahol Guise-Hite herceg lakik és a többszörös milliommos, valamint szolgálja távollétében világos nappal elvitték a kastélyból egy hatalmas Wertheim-szekrényt, amelyben nagyrészt ékszerek és egymillió frank összegű francia és angol bankjegy volt. Sem a szomszédok, sem a járókelők nem akadályozták meg a bűntettet, mert a betörők olyan nyugodtan dolgoztak, hogy senki sem gondolt gonoszra.

Guise-Hite herceg amerikai születésű, azonban már esztendő óta Franciaországban él. Rokonságban áll a franciaországi Guise hercegi családdal, dieppel kastélya pedig, amelynek két hatalmas

tornya van, egyike a középkori építészeti műremekeinek. Az egyik toronyban vannak a herceg lakosztályai, a másik torony azonban lakatlan. A kastély tulajdonosa aglegény, szolgaszemélyzete pedig mindössze egy lakájból és egy szobalányból áll. A betörés idején sem Guise-Hite, sem pedig a szolgák nem voltak odahaza. A betörők olyan ügyesen végeztek dolgukat, hogy a szolga, aki néhány perccel később már hazatért, a hivatalan látogatásból nem vett semmit észre, csak este, amikor Guise hazatért, tűnt fel a víz urának, hogy a padlókat felhórszolták, mintha valami nehéz tárgyat vonsoztak volna. Rosszat sejtve sietett végig lakásán és ekkor megdöbbenéssel vette észre, hogy nagy vaspénzszekrénye eltűnt. Azonnal értesítette a rendőrséget és a csendőrséget, telefonált a párizsi bünyűügyi rendőrségnek, azonban a nyomozás mindelőg eredménytelen maradt.

A pénzszekrény a herceg szerint tele volt értékes ékszerekkel, amelyeket az utóbbi évek során vásárolt össze. Így nem kevesebb, mint husz briliánsokkal

kirakott karkötő volt a kincesszekrényben, továbbá egy rendkívül értékes arany éremgyűjtemény, köztük számos unikum, így például több a XVII-ik századból származó indián pénz is.

Egy kötegyben százezer frank francia bankjegy, egy másik kötegyben pedig ötvözezer font sterling volt. A pénzszekrényben voltak elzárva a herceg személyi okmányai is.

Erdekes, hogy a kastélyban a betörők mindent érintetlenül hagytak, bár egész könnyűszerrel elvihettek volna például egy, a vitrinben elhelyezett tört, amelynek fogója briliánsokkal van kirakva. Rengeteg ezüst tárgy is volt a szobában.

Alapos vizsgálat után megállapították, hogy a Wertheim-szekrényen kívül egyetlen tárgy tűnt meg el: Pompadour asszony miniatűr képe, egy rendkívül értékes festmény, amelyet Guise-Hite két évvel ezelőtt vásárolt. Maga az a tény, hogy erre a képre szemet vetettek a betörők, talán még nem volna feltűnő, hanem az ügyet az a körülmény teszi titokzatos, hogy ugyanazon a helyen, ahol Pompadour kis képe függött, még öt másik ugyanilyen nagyrétű miniatűr is lóg, a látogatók azonban csak ezt az egy képet vitték magukkal.

A toronyban nincs telefon és Guise-Hite a telefonbeszélgetéseit egy közeli kávéházból szokta lebonyolítani. Körülbelül negyedórával a betörés előtt a kávéház pincére telefonhoz hívta a herceget és a készülőknél egy, az amerikai előtt ismeretlen nő jelentkezett, aki a Herceget olyan hosszú ideig lefoglalta bájos csevegésével, hogy Guise-Hite csak fél óra múlva kerülhetett haza. Ezidő alatt történt a betörés. A rendőrség bizonyosra veszi, hogy az ismeretlen nő bűntársa volt a betörőknek, bár a herceg erre nézve nem ad felvilágosítást és a férfias lovagiasra hivatkozva vonakodik közölni a rendőrséggel, hogy mit beszélt oly hosszú ideig az ismeretlen nővel.

A Mentőrsorsjáték nyolcadik húzása

A mentőrsorsjáték vasárnapi húzásán az alábbi számok nyertek:

100.000 lejt nyert: 119.767.

25.000 lejt nyert: 124.187.

5000 lejt nyertek: 7794, 13882, 122065, 1355969.

500 lejt nyertek: 770, 3713, 6952, 12382, 18391, 19270, 19555, 26604, 26702, 28294, 31908, 33244, 42465, 49671, 53947, 54789, 60175, 60206, 60988, 61402, 65909, 66019, 68121, 70840, 77413, 78691, 78926, 84010, 84976, 86182, 87688, 89143, 92372, 92426, 92917, 95052, 102049, 108319, 109235, 110654, 121036, 121499, 122054, 122573, 130150, 137502, 137700, 142832, 147089, 149858.

300 lejt nyertek: 1011, 1470, 2696, 2703, 4835, 5026, 5182, 8841, 11045, 12403, 14338, 15312, 18361, 19632, 20013, 22339, 23400, 24864, 26303, 26535, 27585, 28309, 28407, 28771, 31251, 31722, 32869, 32870, 33114, 37617, 39240, 39430, 40026, 40031, 40969, 40990, 42050, 42390, 42155, 44451, 44569, 45386, 46299, 47206, 49845, 50276, 50662, 50881, 50952, 51269, 51299, 51489, 53909, 54278, 54929, 55463, 55527, 56041, 57809, 59205, 60395, 61726, 61772, 63134, 65255, 70719, 70875, 74263, 77722, 78764, 81148, 81334, 82883, 88259, 92699, 92886, 94873, 95214, 96405, 97282, 98832, 106848, 108896, 108950, 110747, 112358, 113237, 117780, 120481, 120898, 121605, 121924, 125116, 125503, 126109, 128208, 135214, 136190, 142748, 142859.

Reinhardtnek nem kell a bécsi Burgszínház. Bécsből jelentik: Biztos forrásból eredő hírek szerint az osztrák kormány a berlini követés útján felkérte Max Reinhardt, hogy vegye bérbe a válságba jutott bécsi Burgszínházat. Reinhardt kijelentette, hogy nem tehet eleget a felszólításnak, mert berlini programja minden idejét igénybe veszi.

Megkezdődött a Nemzetközi Fizetések Bankja igazgatótanácsának ülés-szaka. Bézelből jelentik: A Nemzetközi Fizetések Bankja ma délelőtt megkezdte igazgatótanácsai ülését. Franciaország belga födelegátus ismertette tervzetét a rövidlejáratu hitelek hosszulejratuak-ká átalakítása ügyében. Ezután foglalkoztak az osztrák pénzügyi helyzettel.

A legnagyobb aranyvesztéseket az amerikai Federal Reserve bankok szenvedték. Newyorkból jelentik: Szeptember eleje óta a legnagyobb aranyvesztéseket 701 millió dollár értékűt az amerikai Federal Reserve bankok szenvedték. Amerika után Németország következett 221 millió márka értékű arannyal.

Jorga új román kölcsön felvételéről tárgyal Laval francia miniszterelnökkel

Duca felvette Párizsban a lej alacsonyabb árfolyamon való stabilizálásának eszméjét, amelyet a francia pénzkapadtságok mereven elutasítottak

Bucuresti-Bukarest, november 9. (Az Uj Kelet tudósítójától). Minden jel arra utal, hogy Románia új kölcsön felvételéről tárgyal a francia pénzügyminiszterrel. Mint meretes, Duca volt belügyminiszter, a berális párt vezére hetek óta Párizsban tartózkodik, ahol főleg a francia pénzügyi élet vezetőivel folytatott tanácskozásokat. Ducát Briand külügyminiszternél és Flanin pénzügyminiszternél tett látogatásai alkalmával elkísérte Románia párizsi követe, Dinu Cezianu is. Annak bizonyításul, hogy Duca nem mint pártember vette fel a tárgyalásokat a francia politika és pénzügyi kapacitásokkal.

Valószínű, hogy a liberális párt vezére talaj előkészítésére kapott felsőbb helyről megbízatást. A legújabb párizsi táviratok ugyanis arról számolnak be, hogy Jorga miniszterelnök Laval francia miniszterelnökkel ugyancsak egy, Románia számára folyósítandó kölcsön ügyében tárgyalt. A miniszterelnökség sajtóosztálya hivatalos kommunikációban cáfolta meg a kölcsöntárgyalások híreit. Az események azonban kétségbevonhatatlanul azt látszanak bizonyítani, hogy Románia ismét pénzügyi segítségért kopogtat az aranybőségben dúsuló francia piacon. Jorga azért utazott Párizsba, hogy átvegye a Sorbonnetől kapott díszdoktori oklevelet. Jorga még néhány héttel ezelőtt hallani sem akart arról, hogy Párizsba utazzék és Dinu Cezianunak adott felhatalmazását a díszdoktori oklevél átvételére. A francia fővárosba való elutazása egészen váratlanul történt és megerősíti azt a feltevést, hogy a sorbonnei ünnepeltetés alkalom volt csupán a miniszterelnök számára, hogy közvetlen kontaktusba lépjen a francia kormány vezetőivel.

A párizsi távirat

Az ezzel kapcsolatos párizsi távirat a következőképpen hangzik:

„A lapok behatóan foglalkoznak a Jorga és Laval közötti tanácskozásokkal. A párizsi sajtó értesülése szerint Jorga román kölcsönfelvétel lehetőségeiről tárgyal a francia miniszterelnökkel. A Jorga és Laval közötti megbeszélés csupán egy fázisát képezi a tárgyalásoknak, amelyek már hosszabb idő óta folyamatban vannak.”

Az úgy historikumához tartozik még az is, hogy Argetoianu pénzügyminiszter tegnap este hosszasan tárgyalt Manoliescu bankormánnyal. A bukaresti lapok jelentése szerint a megbeszélés közép-pontjában a francia pénzügyi élet vezetőivel és a Banque de Franceszal folytatott tárgyalások állanak. Román kormány körök meggyőződése szerint ugyanis az elkövetkező év a jelenleginél is súlyosabbak ígérkeznek, ami egyrészt az állami bevételek csökkenésében fog megnyilvánulni, másrészt pedig kényelmetlen helyzetbe hozhatja a Banca Nationalát, amelynek devizakészlete a téli hónapokban a Duna befagyása miatt nélkülözni kénytelen a gabonakivitelből származó állandó utánpótlást.

Hivatalosan természetesen azt is megcáfolták, hogy az Argetoianu-Manoliescu megbeszélések külföldi kölcsönökről szó esett volna. Ezeknek a cáfolatoknak azonban nyilván nincs egyéb céljuk, mint hogy a kellő diszkrecióval fedezzék a tárgyalásokat addig, amíg azok a realizálási lehetőséghez el nem érkeznek.

Duca tárgyalásainak kulisszatitkai

Duca párizsi tárgyalásaival kapcsolatosan egyébként igen érdekes kulisszatitkok pattantak ki a minap. Kiderült, hogy Duca többek között a lej „restabilizációjának” eszméjét is felvetette a francia pénzügyi élet vezetői előtt. Az eszme nem J. Argetoianu, mielőtt pénzügyminiszter lett volna, az egész európai közvélemény

SOK A RABLÁS, GYLKOSSAG. Hogy miért? Tanulja, olvassa. Nevésegesen lecső áron vehet magyar, német szépirolami, tudományos és művészeti könyveket a Lepage-antikváriumban Kvár. Kérjen jegyzéket.

előtt beszélt arról, hogy a lej tulságosan magas árfolyamon rögzítették meg. Olyan árfolyamon, amely nem felel meg a román gazdasági viszonyoknak s a román pénznem belső vásárlóerejének.

Szó sem lehet a lej „restabilizációjáról.”

A liberális közgazdászok maldaresti konferenciáján is felmerült ez a gondolat. Az infláció gondolatát az összes liberális közgazdászok elvetették. Ezzel szem

ben felmerült a kérdés, vajjon nem-e volna tanácsos és lehetséges a lej a jelen leginél valamivel alacsonyabb árfolyamon újra stabilizálni.

A francia pénzügyi kapacitások igen határozott választ adtak a kérdésre. Megmondották Ducának kategorikusan, hogy szó sem lehet a lej jelenlegi stabilizációs alapjainak elmozdításáról. A román kormány tartozik általános pénzügyi politikájával és a költségvetések összeállításá-

„Amíg az államok le nem térnek az aranyvalutáról, állandóan az infláció veszedelme fenyeget”

A Kereskedelmi Kamarák Nemzetközi Szövetségének kongresszusán érdekes megállapítások hangzottak el

Bucuresti-Bukarest, november 9. A Kereskedelmi Kamarák Nemzetközi Szövetsége a napokban fejezte be ülészeit, melyen a jelenlegi gazdasági problémák részletes megvitatásával foglalkozott. Nagy érdeklődés előzte meg az ülésszakot, miután azon 29 állam megbízottai vettek részt. A várakozók egyáltalán nem csalódtak, mert az egyes államok delegátusai részéről rendkívül érdekes nyilat-

azokat a módszereket, melyek segítségével szeritük orvosolni lehetne az egyes államok bajait. Ezek a következők:

Az egyes államok kormányainak meg kell teremteni az atmoszférát a békés leszerelés politikájához.

Minden államnak biztosítania kell saját költségvetésének egyensúlyát oly módon, hogy minden olyan tételt törölnie kell költségvetéséből, melyre nincs feltétlenül és multhatatlanul szükség.

Ténylegesen rendezni kell az egyes államok között a kormányközi adósságok kérdését.

Helyre kell állítani a nemzetközi hitelélet szervezeteinek normális működési szervezeteinek normális működési lehetőségét és a valuták stabilitását.

Minden kormánynak oly gazdasági politikát kell követnie, mely valamennyi állam jelenlegi helyzetének szemellett tartásával biztosítja a személyek, áruk és tőkék szabad forgalmát a nemzetközi vi-

Ha azt akarja,

hogy az UJ KELET, az erdélyi zsidóság egyetlen organuma, zavartalanul teljesítse kötelességét

Í L Z E S S E

pontosan előfizetést!

nak különösképpen figyelembevenni a stabilizációs szerződés vonatkozó rendelkezéseit.

Es miután Auboin a Banca Nationala vezetésével döntő szerepet vitt, valószínű, hogy minden úgy fog történni, ahogy azt a francia arany akarja.

szonylatban.

A szövetség elismerte a moratórium szükségességét, mely a jelenlegi helyzetben feltétlenül megkönnyítene a nemzetközi pénzügyi helyzetet. E tekintetben elsősorban szükségessének tartja a német reparációs fizetések teljes felfüggesztését, a hadiadósságok moratóriumát és a rövidlejáratú hitelek meghosszabbítását. Amíg az egyes államok el nem hagyják az aranyvalutát, állandóan fennáll az infláció veszedelme.

A Kamarák Szövetsége kötelességének tartja, hogy rávilágítson arra a veszedelemre, melyeket ez a körülmény rejt magában.

A szövetség foglalkozott ezután a helyi jellegű megállapodások kérdésével, melyeknek célja a vámtarifák leszállítása. A kérdést kiadták a megfelelő albizottságoknak, melyek a kérdés részletes tanulmányozása után december 15-én teszik meg jelentéseiket.

Élehang Interpellációban tiltakoznak a zsidó szemképviselek a lengyel kampóskeresztes diákok ellen

A varsói egyetem rektora súlyos megtorlással fenyegeti a rendbontókat. Miért került sor az egyetem bezárására

Varsó, november 9. A lengyel szemközti ülésen a lengyelországi zsidó klub interpellációt terjesztett a kormány elé a lengyel egyetemeken és főiskolákon dúló antiszemitizmus miatt. Az interpelláció kifejti, hogy a zsidó diákokat a lengyel, krakkói és varsói egyetemeken már régebben mozgódnak a kampóskeresztes diákok, akik előre elkészített terv szerint megrohanták a zsidó diákokat és véresre verték őket. És annak ellenére, hogy a hatóságokat idejekorán informálták a készülő zavargásokról, a kampóskereszteseknek még mindig lehetőségük volt barbár támadásuk végrehajtására. Pénteken a zsidó diákság egy küldöttsége a rektor és a közoktatásügyi államtitkár elé járult, hogy kérjék a rend helyreállítását. Ekkor a nacionalista diákok ismét megrohanták a zsidó ifjakat és véresre verték őket. A zsidó szemközti klub tagjai kérik a kormányt, milyen rendszabályokat kíván érvénybe léptetni hasonló események megismétlődése ellen és milyen szankciókat kíván a bűnösökkel szemben alkalmazni. Az interpelláció melléklete képpen becsatolták a diákok egyik röpíratát, amelyben azzal igyekeznek

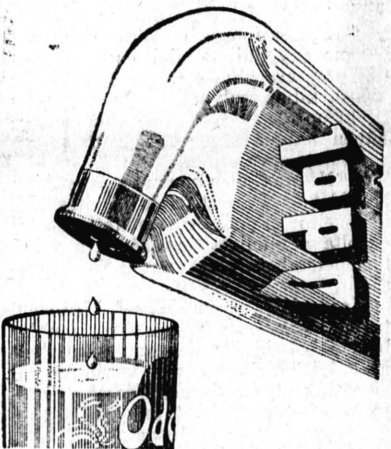
menteni antiszemita eljárásukat, hogy a zsidók kigunyolják a kormányt és a lengyel szemközti.

A szemképviselek interpellációjának hatása alatt Lukaszewicz professzor, a varsói egyetem elnöke irírt-ményit tett közzé, amelyben vámta a diákságot a botrányok folytatásától és azzal fenyegeti meg a rendbontókat, hogy az egyetemet a legkisebb zavargás esetén bezárattja, a zavargók vezetői ellen pedig a legszigorubb büntetést fogantositja.

A rektornak ez az ukája azonban nem járt eredménnyel és ezért került sor — mint már tegnap megtört — a varsói egyetem bezárására.

— Ezúthossz volt a newyorki föntözdén. Newyorkból jelentik: A nemeföntözdén ezúthossz volt. A vásárlások meghaladták a 578 millió uncát s ezzel rekordforgalmat sikerült elérni. Az árak erősen emelkedtek.

— Rockefeller és fia egymillió dollárt adományoztak az amerikai munkanélküli alap részére. Newyorkból jelentik: A munkanélküliek téli támogatására eddig 7.68 millió dollár gyűlt össze, Rockefeller és fia egymillió dollárt adományoztak az akciónak.

Jobb szájvizet, mint az ODOL még nem találtak fel. A tudomány mai állása mellett biztos, hogy ODOL a legjobb szer a száj és fogak ápolására.

kozatok hangzottak el. A nemzetközi szövetség végeredményképpen arra az álláspontra jutott, hogy valamennyi államnak arra a tudatra kell végre ébrednie, hogy az egyéni érdekeknek meg kell hátrálnia a világ közös érdekei előtt, ha az általános helyzetet javítani akarunk.

Az ülészakon Pirelli olasz delegátus drámai képekben ecsetelte azt a helyzetet, amelyben jelenleg valamennyi ország van.

— Olyan emberek helyzetében vagyunk — mondotta Pirelli —, mint akiknek a háza égni kezd. Senki sincsen, aki megengedhetné magának, hogy nyugodtan szemlélje a tüzet: csak az, aki remélheti, hogy az építésmester szerepét veheti át és felépíti a leégett házat romjaiból. Az amerikai delegátusok összefoglalták

UJ kémiai vívmány **Ócska szőrmébundák (bontatlanul) divatos nőrak barnára festhetők** **CZINK-nél**

Szenzációs részletek Herzl Tivadar és Vilmos császár palesztinai találkozásáról

Vilmos császár előbb rendkívüli módon érdeklődött a cionizmus iránt, majd Bülow antiszemitisztikus befolyására nem törődött többé a mozgalommal

Bécs, november 9. A napokban ünnepezték Bécsben dr. M. T. Schnierer bécsi orvos, Herzl Tivadar egyik legbenszorosabb munkatársának hetvenedik születésnapját. Ebből az alkalomból az ünnepezt zsidó orvos roppant érdekes és eddig még ismeretlen részleteket tárt fel a Neues Wiener Journal hasábjain Herzl Tivadar és II. Vilmos német császár palesztinai találkozásáról:

Herzl és a bécsi zsidó diákszervezetek

Amikor Herzl Tivadar megírta a „Judenstaat“-ot, erős támasza talált a bécsi zsidó diákszervezetekben. A diákszövetség egyik gyűlésén előadást tartott Herzl könyvéről. Ennek nyomán dr. Kökeschel együtt megbízást kapunk: kérjük fel Herzl, hogy álljon szervezetünk élére. Herzl azonban elutasított bennünket az az indoklással, hogy: „én voltam az építész, a szerelők mások legyenek”. Később azonban az összes diákszervezetek együttes akciót indítottak meg, hogy Herzl megnyerjék a diákszövetségek vezetésére. Herzl, miután meggyőződött arról, hogy ezek a szervezetek a legaktívabb pionírok az ő eszméjének, teljesítette kérésüket.

Vilmos császár és a cionista szervezet hivatalos lapja

Politikai terveinek megvalósítása céljából Herzl érintkezésbe lépett korának legnagyobb államférfiaival. Ismeretes, hogy a leghatásosabb támogatásban a bádeni nagyherceg részesítette. A nagyhercegnek sikerült megismertetni a cionista mozgalmat Vilmos császárral is. Eddig azonban mit sem tudtak arról, hogy a német császár a legkimerítőbben informáltatta magát a mozgalomról és hogy minden héten befutott a császári udvarba a Cionista Szervezet hivatalos lapja, a Die Welt. Természetesen Lukanus tanácsos, a császár polgári kabinetfőnökének címe alatt.

A császár szenzációs üzenete Herzlinek

Palesztina akkor török tartomány volt. A császár, aki szívesen vette, ha a törökök barátjának mondották — azon volt, hogy Keleten megerősítse és kitépse a germán befolyást. Abban a hiedelemben élt, hogy Palesztina az a pont, amely legalkalmasabb arra, hogy elvágja az angolok útját.

Törökországi, illetve szentföldi útja előtt, a bádeni nagyherceg útján, a császár közölte Herzellel, hogy: „Nagy kiábrándulás lenne számára, ha a cionisták nem fogadnák őt Palesztinában”.

Herzl delegációt alakított a császár kívánságának teljesítése céljából. Eleinte az volt arról, hogy Max Nordau is részt vegyen a delegációban. Ezt azonban el kellett ejteni, mert Nordau ismert antihohenzollernianus volt. Így a következőket részt Herzl küldöttségében: Jacob Seidener bécsi mérnök, aki jelenleg Tel-Avivban lakik, David Wolfsohn, Herzl későbbi utódja a Cionista Világszervezet elnöki székében, dr. Max Bodenheimer és dr. Schnierer.

Az első audiencia Konstantinápolyban

Előbb Konstantinápolyba utaztunk, mert Herzl itt is külön audienciára akart jelentkezni. Vilmos császár megérkezése napján Herzl levelet intézett hozzá Eulenberg herceg közvetítésével. Délután 3 óra kor egy szárnyaság kereste fel Herzl és közölte vele, hogy hat órákor várja őt a császár. Az audiencia mintegy másfél óráig tartott. Herzl programja annyira fellelkesítette a német császárt, hogy az audiencia végén melegen megszólította Herzl kezét és ezt mondotta: „Kérem, tehesd, és szívesen foglalkozom, mit kérjek a szultántól?” Herzl a chartert, a protektorátust kérte.

Előzetes cenzúra

Jaffába utaztunk, hogy érkezőknek üdvözzöljünk a császárt. A diadalkapu alatt állottunk. Lóháton érkezett meg a német uralkodó. A lóhátról kezét nyújtott Herzlinek és néhány konvencionális asztal

zett hozzá. A tényleges audienciának Jeruzsálemben kellett megtörténnie. A beszédek előtt a polgári kabinetfőnöknek kellett átnyújtani és azt Tewfik Pasa, török külügyminiszternek kellett aprotálni. Az audiencia előtt a kolóniáról készített képesalbumot vettünk, piros bársonnyal köttettük be és a császári koronát himeztettük rá, majd átnyújtottuk a vezérkari főnöknek.

Bülow kontrolja

Elérkezett az audiencia napja. Sátorban fogadtak bennünket a császár. Trópusi uniformisban és trópusi sisakban. Jellemző, hogy Bülow herceg, a birodalmi kancellár civil ruhában volt. Herzl Tivadar előlépett kísérlőnek sorából és elmondotta a „cenzurázott” beszédet. Csodálkozással állapította meg, hogy Bülow, aki a

császár mögött állott, megfeszített figyelemmel kísérte beszédét, nehogy hozzá tegyen valamit Herzl a cenzurázott szavakhoz. A császár szabadon válaszolt és köszönetet fejezte ki a fogadtatásért és kijelentette, hogy jól ismeri a cionista törekvéseket. Kezébe vette az albumot adott albumot és a legnagyobb elismeréssel fejezte ki a zsidóknak a Szentföldön kifejtett tevékenysége fölött.

A birodalmi kancellár antiszemizmusa

A ceremóniális audiencia után a császár hozzánk, a delegáció tagjaihoz intézett néhány kérdést. Így tölem azt kérdezte, hogy miért olyan elterjedt Palesztinában a szélbetegség? Az ő véleménye szerint a szél által terjesztett fügefavirágok az okai a betegségeknek. Feleletemben a tisztátalansággal indokoltam meg a betegséget. A császár hangos kacajban tört ki és ezt mondotta:

— Azt hiszem, önnek igaza van.

Seidener mérnökkel az öntözés problémájáról beszélgetett. Amikor az ország szanalására investált pénzekről beszélt Seidener mérnök, Bülow herceg válaszolt a császár helyett:

— A pénz nem hiányzik az ön hitsorsosainál...

Bülow herceg zsidóellenes befolyásának tulajdonítható, hogy Vilmos császár nem támogatta ezután Herzl tervét.

Páratlan érdeklődés jegyében zajlott le a vasárnapi Palesztina-miting

Dr. Balázs Endre, dr. Fischer Tivadar és dr. Fischer József képviselők, Silberbusch professzor és dr. N. M. Gelber voltak a meeting szóinkai

Cluj-Kolozsvár, november 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Rég nem tapasztalt érdeklődés jegyében zajlott le az Uránia Mozgóban vasárnap délelőtt megtartott miting. A termet zsúfolásig töltötte meg Kolozsvár zsidóságának nagy tömege.

A nagyszabású mitinget dr. Balázs Endre a Jewish Agency erdélyi tagozatának társelnöke nyitotta meg, lendületes németnyelvű beszéddel, amelyben rámutatott a Palesztina-munka nagy horderejére és felhívta a zsidóságot, hogy a jelenlegi súlyos viszonyok ellenére erejének megfeszítésével is: munkával és anyagi áldozatkészségükkel kell hogy hozzájáruljanak Palesztina felépítéséhez.

Ezután dr. Fischer Tivadar képviselő emelkedett szólásra, aki nagyhatalú beszédében méltatta a Keren Hajeszód tevékenységét és kifejtette annak a misszióknak a jelentőségét, amelyet a Keren Hajeszód delegátusai vállaltak magukra s amelyet minden zsidónak elő kell mozdítania.

Silberbusch professzor, a KH dele-

gáció vezetője, a zsidóság egészségtelen és abnormális gazdasági rétegződését tártta fel és rámutatott arra, hogy Palesztina és a cionista mozgalom az egyedüli üdvözítő út a zsidóság számára. Beszédének további részében kihangsúlyozta, hogy a lokális filantropia nemcsak hogy nincs ellenében, hanem teljes összhangban van a cionista gyűjtőmunkával.

Dr. N. M. Gelber magas szárnyalású beszédében Palesztina újjáépítésének történelmi jelentőségét méltatta és felvázolta a cionista eszmének a zsidó történelemben végigvonuló folytonosságát.

Majd dr. Fischer József képviselő tartott nagyszabású beszédet, amelyben többek között éles szavakban kelt ki a közömbösek és a konjunkturalionisták ellen. Fischer József dr. erőteljes szavait lelkes tapsok huzta alá a nagyszámú hallgatóság.

A miting dr. Balázs Endre zárószavaival és a Hatikvah élenklésével ért véget.

Páratlan botrány jegyében zajlott le a máramaroszigeti Kishitelbank közgyűlése

A karhatalom oszlatta fel a közgyűlést, amelyen heves tiltakozás özönte zúdult az igazgatóságra a Jointtal való szakítás miatt

Sighet-Máramarosziget, november 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Páratlan izgalom és zajos incidensek színhelye volt vasárnap délelőtt a máramaroszigeti Chevre Kadisah ülésterme. A Kishitelbank tartotta meg közgyűlését délelőtt tíz órai kezdettel. A közgyűlés iránt város-szerre hatalmas érdeklődés nyilvánult meg és a betéteseknek, valamint az érdeklődőknek óriási tömege zsúfolásig megtöltötte a Chevre Kadisah nagyermet.

A közgyűlés elnökevé egyhangulag dr. Szász József ügyvédet választották meg. A Kishitelbank igazgatóságának jelentését Fuchs Ede terjesztette elő, aki rámutatván azokra az okokra, amelyek a Jointtal való elszakadásra késztették az igazgatóságot — igen éles szavakban támadta a Jointot és a Kishitelbankok munkaközösségét. Hangsúlyozta, hogy a Joint olyan feltételeket szabott meg a bank számára, amelyek lehetetlenné tették annak tevékenységét, olyan ügyrendet oktrojált rá, amit nem lehetett alkalmazni Máramarosban. A Joint minden igyekeste

odairányult, hogy a bank minden tekintetben ki legyen szolgáltatva és alá legyen rendelve az ő szempontjainak. Ennél fogva lehetetlenné vált az igazgatóság és Joint közötti további együttműködés és ez késztette a bankvezetőséget arra, hogy a Jointtal megszüntesse kapcsolatait.

Az igazgatósági jelentést sürű közbeszólásokkal zavarták meg és az első perctől kezdve rendkívül izgalmas atmoszféra dominálta a közgyűlést.

Ezután dr. Fried Abraham szólalt fel, aki a jelentéssel szemben védelmébe vette a Jointot. Erőteljes szavakban fejtette ki azon álláspontját, hogy a Joint nélkül nem lehet tovább vezetni a bankot és a kisemberek hitelügyeit intézni. Rámutatott arra a hatalmas munkára és investálásokra, amelyekkel a Joint a lengyelországi kishitelbankokat támogatja.

Hasonló szellemben kelt a Joint védelmére Rothenberg József is. Ezután szavazás alá bocsátották jóváhagyás végett az igazgatósági jelentést és az igazgatóság a Jointtal szemben megtett lépéseit.

Fénymásoló, pauspapír, pausvászon legolcsóbb Lepage-nál Cluj. Kérjen ingyen mintát, árajánlatot.

Többen azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy titkos szavazás után éjtsék meg döntést, ezt azonban nem honorálták. Erre elementáris erővel kirobantak az eddig még megfékezett szenvedélyek és a botrány olyan méreteket öltött, hogy az elnöknek karhatalommal kellett kiűrtetnie a termet. A közgyűlést bizonytalan időre elnapolták.

Véres szerenád a Monostori-uton

Cluj-Kolozsvár, november 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Vasárnapról hétfőre virradó éjszaka hangos kiáltásra és veszekedésre lettek figyelmesek a Monostori ut lakói. Egyik kocsmából néhány liter bor elfogyasztása után jókedvű diáksereg vonult ki és egy szék és egy gramofon kíséretében éjfélizenét akartak adni valakinek a 135-ös házban.

A lármá azonban meglehetősen nagy volt úgy, hogy a közelben levő szolgálatos rendőr a helyszínre sietett és felszólított a diákokat, hogy igazolják magukat. A diákok nemcsak hogy vonakodtak a kérés teljesíteni, de meg támadták a rendőrt és ültelgelni kezdték a magukkal hozott székekkel.

Néhány perc múlva egy Jucan nevű rendőrőrmester auton érkezett a már erősen szorongatott rendőr segítségére. A diákok erre sem fékeztek magukat és megtámadták a rendőrőrmestert is, aki végül kénytelen volt fegyverét használni. Jucan őrmester revolvere elsült és egy Motvalov Antal nevű beszarabiai diákot a baltérdén megsebesített.

A rendőrségen nyert információk szerint a diákokat ma reggel előállították, leigazoltatták és az egész ügyet áttették az ügyességhez, ahol hatósági közeg megtámadása címén folyik ellenük az eljárás.

a világmárka megővja Ont a neml betegségek-től

A ma egyik legfontosabb kérdésre ad választ

Az Ifjuság neml problémái

Dr. Tótsz Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természetest. A boldogság nehéz útja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kísértet. A megérkezett szerelem. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Újra szerelem. Pázihoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egyneűség és többneűség. Itél a társadalom. Szűze vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés”.

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső köntösben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvosztálya CLUJ

Kérem részemre postafordultával megküldeni: Dr. Tótsz: Az ifjuság neml problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

név

pontos cím

HÍRDETSÉK AZ UJ KELETBEN
HÍRDETÉS AZ UJ KELETBEN

Háboru tört ki a kormány erdélyi hivei között Zelea Codreanu miatt

Akiknek kell és akiknek nem kell Zelea Codreanu a mőcvidéki kongresszuson. Argetoianu belügyminiszter betiltotta a népgyűléseket, amelyeket kormánypárti parlamenterek hívtak egybe a mőcvidéken

Cluj-Kolozsvár, november 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) Kolozsvár után az elmúlt héten manifesztumok jelentek meg. Az aláírók bejelentették, hogy nagyszabású akciót akarnak indítani a mőcvidék gazdasági, szociális és politikai követeléseinek teljesítése érdekében. A manifesztum részletesen felsorolta a mőcök panaszait az erdőkitermeléssel, a közigazgatási tevékenységgel és a mezőgazdasági tevékenységgel kapcsolatos sérelmeit és felhívta a mőcök nyomorúságos helyzetét. A manifesztum jelentősen végül, hogy a cél elérése érdekében a népgyűléseket fognak a mőcvidék különböző centrumaiban összehívni.

Argetoianu betiltja a kongresszust

A manifesztumot a „Fratia de cruce” nevű társaság írta alá, amelynek elnöke dr. Amos Francu kolozsvári kormánypárti szenátor, aki nemrégiben jelentős szerepet vitt az antiszemita mozgalmakban is. Ugyancsak az aláírók között szerepelnek Cuza proceszor, Zelea Codreanu, Siancu rokány kapitány, néhány kormánypárti képviselő és szenátor, egyetemi tanárok, diákok, stb. A manifesztum megjelenésének első következménye az volt, hogy a kormánypárt erdélyi szervezeteiben azonnal felbontott az ügybizonytalan alapokon nyugvó érdekek. Az történt ugyanis, hogy Argetoianu belügyminiszter tudomást szerzett a memorandumról. A belügyminiszter fűrésének találta, hogy kormánypárti parlamenterek a mai felülről hangulatban népgyűléseket hívnak össze és ily módon állítsanak fel követeléseket saját kormányukkal szemben. Argetoianunak az sem volt a célja, hogy a kormány erdélyi reprezentánsai közül néhányan egykorban szerepelnek a vaskárd és antiszemita vezetőivel. Következésképpen azonnal táviratilag tiltotta le a behírdetett gyűlések megtartását. Ezel egy héttől a Drumul Nouban, amely tudvaleg a kormány kolozsvári felvételosa, rövid, de annál kategorikusabban hangú kommuniké látott naplót. A kommuniké leszögezi, hogy a kormány semmiesetre sem hajlandó a szociális akció kezdeményezésére és a legszigorúbb intézkedéseket fogja foganatosítani, függetlenül attól, hogy kik és milyen párt tartoznak a mőcvidéki akció kezdeményezői.

Érdekesebb, hogy a manifesztum kormánypárti aláírói Jorga kevés számú erdélyi hiveinek sorából kerültek ki. Argetoianu betiltó rendelete természetesen nagy konsternációt keltett az aláírók között és a helyzetet még súlyosbította a Drumul Nouban megjelent kommuniké. A kormánypárti parlamenterek most két táborba vannak osztva: az egyik oldalon az aláírók, a másik oldalon pedig az Argetoianu álláspont hívei állnak. Természetesen köztük bizonytalan, hogy ez a belső szakadás nem-e fog elmulni november 10-én, amikor is megnyílik a parlament őszi ülésszaka és a pénztárosok kezdődik a napidíjak folyósítása.

Egy tanár, aki nem akar Codreanunak egy gyékényen árnulni

Az ügygel kapcsolatosan egyébként Natianu, a liberálisok kolozsvári elnöke is érdekes levelet küldött. A levelet dr. Chirila Lázár tanár, volt képviselő intézte Amos Francu szenátorhoz, a Fratia de Crucei elnökhöz és a következőképpen hangzik:

„Az Ön elnöksége alatt álló Fratia de Crucei október 13-án manifesztumot bocsátott ki, amelyen alulírott nevének szerepel. Ezt a manifesztumot, mint programot, minden jó román alá

írhatja, különösképpen, hogy a manifesztum a megboldogult Ferdinand király és Bratianu Jonel programjára is vonatkozik. Azonban forradalmi idők jelleget viseli magán, ami most nem alkalmas.

Vasgárdistákkal nem lehet a szociális rendet fenntartani

Gazdasági és szociális programot a mőcök javára nem népgyűlések a hasonló eszközök révén kell megvalósítani. Az igazi módszer egészen más: a parlament tribünje és az ügyek kioldottsságok útján való energikus képviselése.

A Fratie de Crucei manifesztuma néhány jelentős intellektuális eláírása mellett még más, Mőcországban nagyon friss süteményeket is tartalmaz, amelyek a nemzeti szétrombolás eszméjét képviselik a falvakon, Zelea Codreanu és társainak „vasgárda” elnevezése alatt. A társadalmi anarchiának ezen csiréit nagyon különböző körülményekben látni szerepelni a választási kampányon aszerint, hogy melyik kampányról volt szó, hogy városban, vagy a falvakon kellett propagandát folytatni. Most a mőcök megmentésének jelszava alatt gárdista ingekben a Fratia de Crucei mellett is

megtelepednek. Jelenlétük ebben a szervezetben azt jelenti, hogy a mőcök anyagi szükségéhez még a lelki bomlás mikrobái is hozzájárulnak, egy olyan vidéken, ahol a rendet igen óvatosan fenntartani. A mőcöket mai súlyos anyagi helyzetükben is mentesíteni kell szubverzív áramlatoktól és idegen elemek beavatkozásától. Hiszem, hogy a Fratia de Crucei nem hívhatja őket segítségül akkor, amikor a szociális rend fenntartásáról van szó.

Alulírott semmiesetre sem csatlakoztam ilyen akcióhoz. Ezt megmondottam már a Fratia de Crucei ülésén és bár tiltakoztam a vasgárda tagjainak jelenléte ellen, aláírással mégis ott szerepel a Fratia de Crucei manifesztumán, a vasgárdisták mellett.”

Konkluzióképpen dr. Chirila Lázár bejelenti, hogy visszavonja aláírását és kilép a Fratia de Cruceiből, miután nem akarja, hogy neve kapcsolatban legyen egy esetleges társadalmi anarchiával, amelynek előidézését a vasgárdisták a mőcvidéken követik.

A keresztény és izlám misszió tizedeli a keleti zsidóság egy tekintélyes részét

Dr. Walter Fischel, a héber egyetem tanára beszámolt perzsi és kurdisztáni utjáról

Berlin, november 9. A napokban dr. Walter Fischel, a jeruzsálemi héber egyetem Keleti Intézetének vezetője előadást tartott előkelő közönség előtt a perzsi, kurdisztáni és iraki zsidókról, akiket hazájukban látogatott meg nemrég. A szónok körülbelül hatvanezre teszi a perzsi zsidók számát. Majdnem mindnyájan szegénysorban élnek emberek. Ennek okát abban találja, hogy Perzsiában háromszáz év óta a siit-izlám az uralkodó vallás, amely az összes keleti vallásokkal szemben a legtűrelmetlenebb.

Keresztény és izlám-misszió

A mai állapotokról szólva az előadó rámutatott azokra a veszedelemekre, amelyek a perzsa-zsidókat fenyegetik. Mindenekelőtt a keresztény misszió igyekszik a szegénysorú zsidókat megnyerni az anglikán vallás számára. A nyomor különösen az utóbbi években olyan nagy, hogy ezen a területen a keresztény misszió igen jó eredményeket mutathatott fel. Egy új izlám-szekta, az úgynevezett behai-mozgalom, amely azt akarja, hogy a keleti fajok asszimilálódjanak az izlámhoz, szintén kivetette csapjait a perzsa-zsidókra és ez az igyekezete sok esetben sikerrel is járt. A zsidók között sokan a múlt évszázadokban felvették látszatra a mohamedán vallást, csak azért, hogy életüket elviselhetőbbé tegyék. Ezek a mohamedán marannusok kettős életet élnek még mai is, annak ellenére, hogy Perzsiában liberális politikai kurzus uralkodik ezidőszere. Abban az esetben, ha a perzsa zsidók számára iskolákat állítanak fel, kétségtelenül javulna gazdasági helyzetük is.

Kurdisztán babonás zsidói

Kurdisztánról szólva dr. Fischel elmondotta, hogy a zsidók itt leginkább falvakban laknak és pedig vad törzsek között. Teljesen izolálva vannak és nincsen semmi kapcsolatuk a Kurdisztánon kívül élő zsidókkal. Héberül beszélnek ugyan, de egészen sajátos akcentussal és vallási képzeteik is sok tekintetben eltérnek a zsidókéitól. Babonások és azzal büszkélkednek, hogy ők egyenes leszármazottai az elveszettnek hitt tíz zsidó törzsnek. Szociális és gazdasági tekintetben el vannak nyomva és nagy szolgálatot tenné az őssz-zsidóság nekik, ha át tudnák őket telepíteni a Kelet más országába, leginkább azonban Palesztinába.

Fildmann a román zsidókról

Az előadás után többen hozzáfűztek dr. Fischel fejtegetéséhez. Dr. Wischnitz, a német zsidók segélyegyesületének titkára, elmondotta, hogy már régebbi időkben is szó volt a perzsa zsidók kulturális színvonalának emeléséről. A német zsidók meg is indították erre irányuló akciójukat, amelyek azonban meghúsultak, mert közbejötték olyan események, amelyek miatt felfüggesztették a perzsa zsidók támogatását. Most a gazdasági helyzet nem engedi az akció folytatását, de mielőtt enyhül a gazdasági depresszió, nyomban hozzá kell látni a kérdés megoldásához.

Dr. Fildermann a romániai zsidók gazdasági helyzetéről beszélt és statisztikai adatokkal mutatta ki ennek a zsidóságnak az utóbbi időben történt gyors leromlását. Wilfrid Izrael a Krimben és az Ukrajnában történt újabb kolonizációkról tett jelentést. Elmondotta, hogy nehezen megy előre a munka, mert a városi élthez szokott zsidók nem találják azt

a komfortot, amit megszoktak régi lakóhelyükön. Az orosz tervgazdaság eredményeit ezek a telepesek nem élvezhetik és maguknak kell gondoskodniuk iskoláról, házakról és megfelelő gazdasági felszerelésről. Oroszországban a német zsidók segélyegyesülete három poliklinikát állított fel a krimi és ukrániai zsidó kolóniákban.

A Lőrinczy-ügyből kifolyólag őrizetbe vették Schreiber Andort, az Erdélyi Takarékpénztár igazgatóját

Cluj-Kolozsvár, november 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) A Lőrinczy-ügyben ma egész napon keresztül folytak a kihallgatások. Délután meglepő fordulat történt az ügyben. A vizsgálóbíró ugyanis utasítást adott a kolozsvári rendőrségnek, hogy Schreiber Andort, az Erdélyi Takarékpénztár igazgatóját haladéktalanul állítsák elő a délutáni órákban kihallgatásra. A rendőrség este hét órakor tett eleget Pastera vizsgálóbíró rendelkezésének, amikor is a bankigazgatót egyenesen a vizsgálóbíró elé kísérték.

A vizsgálóbíró közel egy óra hosszat szembesítette és vallatta Schreibert, aki ellen hír szerint az a vád merült fel, hogy a Lőrinczy-ügyben szereplő váltók közül három a hamisított volna. Egy óra hosszat tartó kihallgatás után a vizsgálóbíró Schreiber igazgató előtt kihirdette a huszonnyórás előzetes letartóztatási végzést s a holnapi kihallgatás eredményétől függ, hogy a bankigazgatót szabadlábra helyezik-e, vagy pedig elrendelik ellene a harminc napos vizsgálati fogságot.

Ghica nagyváradai prefektus a legszigorúbb intézkedéseket rendelte el minden rendbontási kísérlettel szemben a borsai-per feljebbviteli tárgyalásának napjaira

Nagyvárad lakossága körében nyugtalanító hírek terjedtek el a Vasgárda készülő zavargásaival kapcsolatban

Oradea-Nagyvárad, november 9. (Az Új Kelet tudósítójától.) A borsai per november 12-re meghirdetett táblai feljebbviteli tárgyalásával kapcsolatban a nagyváradai közönség körében nyugtalanító hírek terjednek el. E hírek szerint a vasgárda is berendelte hivatát a borsai tárgyalásra és a tárgyalással kapcsolatban állítólag nagyobb szűrésű zavargásokat akar rendezetni.

Az elterjedt hírekkel kapcsolatban a nagyváradai kereskedelmi és iparkamara, valamint a kereskedelmi csarnok megbízásából Papadof Teodor, Farkas István, a Kereskedelmi Csarnok elnöke, Reicher Dezső, dr. Pap János és dr. Fried János ma megjelentek Ghica nagyváradai prefektus előtt, akinek beszámoltak a lakosság nyugtalanúságáról az elterjedt hírekkel kapcsolatban.

Ghica prefektus a küldöttség jelenlétében azonnal magához rendelte Rancescu rendőrprefektust és a csendőrség parancsnokát, akikkel a hivatkozott ügyben hosszasan tárgyalt. A tárgyalások folyamán Ghica prefektus a következő kijelentést tette a nyilvánosság számára:

— Tudomásom van azokról a fantasztikus hírekről, amelyek a borsai per táblai feljebbviteli tárgyalása és a vasgárda állítólagos felvonulásával kapcsolatban a városban elterjedtek. A magam és a rendfenntartó hatóságok nevében kijelentem, hogy olyan erővel intézkedéseket tettem a rend fenntartására, amelyek bárkinek elveszik a kedvét attól, hogy bármilyen rendbontó akcióban részt vegyenek. A nagyváradai közönség teljesen nyugodt lehet abban, hogy semmiféle rendzavarás nem fog történni a borsai per feljebbviteli tárgyalásának napjain.

— Az Academiá Barisszia zánkentésülete ma este 9 órakor a Baron L. Pop 10. szám alatt gyűlést tart, amelyen az összes zánkének tartoznak megjelenni.

— A Zsidó Párt helyi Ifjúsági Szekciójára folyó hó 12-én, csütörtökön este fél 9 órakor a Hosszu uca 9 sz. alatt tartja meg rendes választmányi ülését. Az elnökség ezúton is kéri a választmány tagjait az ülésen való pontos megjelenezésre.

Alfred Savoir: Ö

— Conrad Veidt vendégszereplése a kolozsvári Magyar Színházban —

Egy svájci hotelben a szabadgondolkodók tartják kongresszusukat. A kongresszus kimondja, hogy Isten nem létezik. Egyetlen szavazat hangzott el a Mindenható létezésé mellett egy magas, emeletes homlokú, égőszemű fiatal emberé, akiről senki sem tudja, kicsoda, mit akar és aki kéri, hogy az egyszerűség kedvéért Istennek titulálják. Isten, egy szabadgondolkodó kongresszus kellős közepén! Tragikus helyzet, amelyből nincs más kiút, minthogy a fiatalember kényyszerűbonyba tessék és tuss alá állják. Ő egyetlen zokszó nélkül tűri el mind ezt. Amióta emberek élnek a földön, már kegyetlenebbül is elbántak vele...

Az istentagadók diadala azonban korai nak bizonyul. Borzalmas lavina zudul alá a völgybe. A hotel teljesen el van vágyva a külvilágtól, sőt a szálló lakói is életveszedelembe kerülnek. A hotelszemélyzet felhasználja az alkalmat, szovjetet rendelt magának. A sorsulódó hotel vendégeiben felülük a kérdés: vajon ez a sok csapás nem-e Ő miatt történt? A reájuk? Az istentagadók gyülekezetének alelnöke az előző napi határozattal ellentétben szilárdan hiszi, hogy vannak bizonyos titokzatos mágikus erők, amelyek beleszólnak az életsorok alakulásába. Az emberek a hitben s a hitetlenségben egyaránt megbizhatatlanok... A bajba jutott kongresszus egyetlen mentesítője: Ő, aki ben Krishnamurti sejtik. Azonnal lelépik róla a kényszerűbonyt, mely hódolat veszi körül a rehabilitált Istent, aki elmondja, hogy nem érdemelte meg... „Ni cet honneur, ni cette indignité”.

A felsőbb hatalom jelentése nem tévesztí el hatását: a szovjet meghökken és a forradalmosított lift boy, szakács és kukta kapitulálnak az égi hatalmakra támaszkodó ellenforradalom előtt, miután hiába kísérelték meg Őt a maguk oldalára csábítani. Az istenek mindig a direkcióval tartottak... A rend helyreáll és Ő-t a szabadgondolkodók kongresszusának elnökévé választják meg. Ő azonban megcsúszik egy narancshéjra... Szerelmes lesz egy hercegnyőbe, aki mellesleg hisztérika is és akinek mindenki kell, csak éppen az nem, aki viszont szereti. A szabadgondolkodók elcsapott elnöke a hercegnőt játssza ki a fiatalemberrel szemben, aki magát istennek nevezi és képzi. Detronizálják, emberré alacsonyítják le. Szánalmas figura lesz belőle. Szerelmes. Kiderül, hogy a hercegnő is érzett valamelyes vonzódást irányában, amíg az istenség piederstálján állott. Ő, akit a szerelem ateistává tett, ismét istennek képzi magát. Ez már a harmadik felvonásban történik. Ő nyomtalanul eltűnik s a darab befejeződik, mielőtt még az írónak ideje lett volna (gyengébbek kedvéért) a poent is elmondani.

Ki volt Ő? Kösös, homályos kérdés, misztérium, mint maga az istenség. Egyek azt mondják róla, hogy ember volt, örült, aki istennek képzelte magát. Az elmeigógyintézet főorvosa még a nacionalitását is elmondja a darabban. Ő azonban mégsem husból és vérből való ember, reális személy. Szimbólum, fikció. A csodálatos eltűnéssel éppen ezt akarta Alfred Savoir aláhúzni. Ő: maga az eszme. Isten eszméje. Amelyet megtagadnak az emberek, ha jól megy soruk s amelyhez kétségbeesetten üvöltenek, ha baj érte őket. Amelyet elnyomók és elnyomottak egyaránt a maguk önszerepéért igyekeznek minduntalan csatársorba állítani s egymás ellen uszítani. Mindig csak érdekükből... s amelynek nevében a vallás propagátorai még attól sem riadnak vissza, hogy embervért ontssanak...

Conrad Veidt mondotta, hogy a darab blaszfémia látszik, holott éppen ellenkezőleg, a felsőbb hatalom eszméjének apológiája. Annál kiméletlenebb Alfred Savoir az emberekkel szemben. Nincs az az intézmény, az a társadalmi megmozdulás, az az eszme, hogy érzelme, egy szóval az a megnyilatkozás, amelyet az emberek nem profanizálnak. A cselekmény állandóan késhegyen táncol a reális és az irreális választó határvonalon. Ennek az elektromos feszültségnek a mélyén sulyos veretű gondolatok fekszenek, amelyek azonban könnyed és szellemes akciókban és parodoxonokban szikráznak ki a mesterien vezetett dialógusok ellentétes polusain. Mintha könnyű francia pezsgő habozna nehéz vörös borral telt pohár tetején...

— A természetesen Conrad Veidt alakította. A dráma filmjátékának legnépszerűbb figurája leszállt a vásznonról a színpadra. Közelebb jött a nézőkhöz és az összehasonlítás feltétlenül az Ő javára ütött ki. Közvetlenebb, fiatalabb és emberibb tudott lenni még ebben az oly kevésbé reális szerepben is, amelyet Kolozsváron éppen kétszázadosztor játszott el. Mély intelligencia sugárzik minden egyes rezzenésből. Csodálatosan fölényes tudott lenni és a hatáskeltés maximumát érte azokban a jelenetekben, amelyekben „Ő”-t az önmarcangoló kétely és kétségbeesés tépi. „A Prágai diák” lenyűgöző erejű alakítója és egy elfinomult eszközökkel dolgozó tökéletes vigjáték-színész adtak egymásnak szerencsés találkozt a remekbe készült Savoir-darab címzérépében. Báronyság, meleg, mélyen zengő baritonja mint orgona bugás töltötte meg a termet. A hölgyközönség meghódítása-

hoz pedig már pusztán megjelenése is eleendőnek bizonyult... A szürke együttes tág teret engedett Veidt érvényesülésének, anélkül, hogy egy pillanatra is illúziótróntó lett volna. Veidtot a filmjáték koronázatlan királyához méltó fogadtatásban részesítette a kolozsvári publikum. A Magyar Színház terme roskadásig megtelt. Percekig tartó taps fogadta, midőn megjelent a színen. Az előadás előtt, a felvonásközüben az autogramkérők százai ostromolták meg. Az előadás végétől pedig többszáz főnyi tömeg tüntetett mellette, autóját szoros embergyűrű kísérte el az egyik kolozsvári kávéházig, amelybe diákok vállain jutott el a sorsnak ez a kivételesen kegyelt és kivételesen szerencsés gyermeke.

(k. r.)

Átvették hivatalaikat a rekonstruált angol nemzeti egység kormányának miniszterei

A várható védvamos politika miatt az angol importőrök sok külföldi árut halmoznak fel

London, november 9. A nemzeti egység rekonstruált kormányának miniszterei hétfőn vették át hivatalaikat. Délben minisztertanács volt, amelyen véglegesen megállapították a parlament megnyitó trónbeszéd szövegét.

A konzervatív többségű kormány várható aktivitásával és védvamos politikájával számolva, az angol importőrök sok külföldi árut igyekeznek felhalmozni. A kikötőraktárak zsúfolva vannak francia, orosz, belga, csehszlovák, dán, német árukkal.

Egyidejű jelentés szerint hétfőn délután ittkatták hivatalába az új londoni

lordmayort, sir Maurice Jankst. A lordmayort kísérel, szimpompás, mérföld-hosszu menet az angol ipar propagandafelvonulása volt. A menetben mindenütt táblákat vittek — pártoljuk a hazai ipart — felirással.

London, november 9. Gandhi a ke-rekasztal-konferencia befejeztéig Londonban marad, azután mielőtt visszatérne Indiába, még európai körutrá in dul.

A hindu nacionalista vezér közölte szándékát Vallabbai Patellel, a nacionalista kongresszus elnökével.

Az árdrágítás ellen új szigorú törvény készül Ausztriában

Politikai hatóságokra bízzák az árak alakulásának ellenőrzését. Újabb mozgalom indult meg a magas kamatláb ellen Ausztriában

Bécs, november 9. Az osztrák gazdasági érdekeltségek, a közvélemény és a kormány kíváncsiak tartanak a tizszázalékos osztrák hivatalos bank rátaleszállítását, de az óhaj nem mehe tett teljesedésbe a kirendelt külföldi tanácsadó ellenállása miatt.

Most újabb mozgalom indult meg, melynek vezetői hivatkoznak arra, hogy a magas kamatlábaknak nincs lét-jogosultsága, mert az a remény, hogy külföldi tőkét lehetne az osztrák pénz piacra csábítani, a fennálló devizakor-látozások miatt amugysem válhatik valóra.

Egyidejű jelentés szerint az árdrágítás ellen új törvény készül Ausztriá

ban még pedig a kormánynak adandó felhatalmazás formájában. A javaslat szerint a kormánynak a világ-gazdasági válság okozta rendkívüli vi szonyok időtartama alatt jogában lesz megfelelő rendszabályokat életbelép-tetni a közfogyasztási cikkek árának mértékételen felhajtása ellen. Az árak alakulásának ellenőrzését a politikai hatóságokra bízzák.

Bécs, november 9. Az új osztrák átlatforgalmi hivatal a napokban meg-kezdí működését. A jövőben ez az intézmény fog dönteni az állapotbeviteli engedélyek megadása és felosztása fe-llett.

ZSIDÓ-TÁRGYU KONYVEINK

Ben Ami: Palesztinai utmutató . . .	5 L	Agnon: És a meggörnyedt kieg- nesedik . . .	25 L
Edmond Fleg: A proféta gyermek 100 L		Sass Irén: Hires zsidó asszonyok . . .	40 L
Leitner: Örösnő a zsidóság frontján 60 L		Daniel könyvének magyar fordítása . . .	30 L
Herzl Tivadar: Os-Uj Hon . . .	140 L	Modern zsidó költők . . .	20 L
Hatvany Lajos: Urak és emberek . . .	442 L	Ujiró Lajos: Zsidók utja . . .	50 L
L és IL kötet . . .	70 L	Grottor: Zsidó reneszánsz . . .	20 L
Feuchtwanger: Herceg és a zsidaja 70 L		Szekely Béla: Szedszera . . .	20 L
Földi Mihály: Halasi Hirsch fia . . .	272 L	Sombart Werner: A zsidók jövője . . .	30 L
Mariois: Siszraeli . . .	264 L	Graetz: A zsidó törzs megifjúdása . . .	10 L
Oszkár bácsi legszebb meséi . . .	28 L	A talmud könyve I. II. III. . .	140 L
Sass Irén: Kol Nidre . . .	30 L	Komor András: Fischmann et Co. . .	190 L
Dr. Marton Ernő: A zsidó nemzet . . .	4 L	Ujvári: Tulso parton . . .	80 L
Erdélyben . . .	4 L	Ujvári: A cédrusfá daliája . . .	25 L
Gorelik: Cion és Golusz . . .	15 L	Heine: Sabbat hercegnő . . .	60 L
Nordai: Dr. Kohn . . .	30 L	Dosztoevskij: Zsidó-kérdés . . .	10 L
S. Alechem: Leégett nemesek . . .	20 L	Biró Lajos: Bazini zsidók . . .	66 L
Ugyanaz köve . . .	30 L	Dr. Kohn: Palesztina kolonizáció . . .	60 L
Nachum Goldmann: A zsidó nem- zet követelei . . .	8 L	Izsák Arnold: Mentő csillagok . . .	30 L
Paneth: Utazásom a Szentföldön . . .	7 L	Kiss József: Jokli . . .	30 L
Dr. Blank: Mit akar a cionizmus . . .	35 L	Szabó Imre: Uj Balkán . . .	120 L
Malrovis: A tóra és cionizmus . . .	4 L	Szabó Imre: Utolsó maglya . . .	120 L
Gizskalai János: A titok . . .	15 L	Böhm: A cionista mozgalom . . .	120 L
Gizskalai János: Támár . . .	50 L	Barokba: A zsidó ifjúság könyve . . .	70 L
Szokolow: Uj zsidók . . .	15 L		
Kacér: Golem ember akar lenni . . .	15 L		

Kapható az Uj Kelet könyvostályában

Vidékire utánvétellel, vagy az deszeg és portóköltség (pénz, vagy bélyeg) előzo-
tos beutalóval után szállítunk!

Menstruáció többé nem jár fájdalommal! Egy szer van, amely e- kínos fájdalmakat is ugyanoly gyorsan eny- híti, mint a legmaka- csabb fej-és idegfájást: **ALGOCRATINE**

Heves, kibírhatatlan, gyakran ismét-
lődő és szinte bódító fejfájás is tíz per-
c alatt megszűnik az ALGOCRATINE min-
dig biztos hatása alatt. Egyenesen csodá-
latos e szer hatása menstruációs fájdal-
maknál is. Menjen be akármelyik gyógy-
szertárba, vagy drogériába és kérjen egy
doboz ALGOCRATINE-t. Vegyen be egy
ostyát kevés vízzel, nézzen az órára és
állapítsa meg, hogy milyen gyorsan követ-
kezik be a hatás.

ALGOCRATINE pompásan hat fej-
ideg-, fog-, menstruációs stb. fájdalmak,
reuma, ischias, grippe stb. esetén. Hatása
gyors és biztos; a szívre egyáltalában
nem hat károsan. Tegyen próbát egy os-
tyával akkor is, ha lehangolt és elfáradt
nagy fáradalmaktól vagy sok munkától.
Azonnali megkönnyebbülést fog érezni.
A készítmény tökéletesen ártalmatlan, a
szervezet nem szokja meg.

ALGOCRATINE minden gyógyszerár-
ban és drogériában eredeti, 8, 3, illetve
1 ostyát tartalmazó csomagolásban kap-
ható.

Uj intézményekkel bővül a kolozsvári Zsidó Kórház

A kolozsvári zsidó közkórház szept-
tember havi megnyitása alkalmával
elhatározta a belgyógyászati és gyer-
mekgyógyászati osztályok sürgős fel-
állítását. Az előmunkálatok elvégze-
sén a napokban megnyiták és rende-
tesítik ezen osztályok át is ada-
tak. Nagy hiányt jelentett az ide-
ezen osztályok nélküli léte. A belgyó-
gyászat élén dr. Dóri Béla v. egyetem-
tanársegéd áll, a gyermekgyógyászati
dr. Kappel Izidor, volt egyetemi taná-
segéd vezeti. Ugyanezen osztályok fe-
szerelése valamint azok vezetői garan-
ciát nyújtanak arra, hogy ezen osztá-
lyok klinikai szellemben és nívóval
fognak működni és hogy Kolozsvá-
r környékének betegétömegei számára
eddig fájdalmasan érzett hiány meg-
szűnését fogják jelenteni. A gyerme-
gyógyászati osztályra 15 éves kori-
vételnek fel gyermek betegek — fe-
tőző betegek kivételével.

A Kórházegyesület tegnap tartott ve-
zetőségi ülésén elhatározták a sebészeti
osztály keretén belül egy orthoped-seb-
szeti alosztály léteítését, melynek ve-
zetésével dr. Weinberger Zsigmond köz-
munkás orthoped-sebészorvos lett megbíz-
va. A belgyógyászati osztály mellé egy elect-
cardiografiai és anyagcserevizsgáló os-
tály rendszeresítése lett elhatároz-
va mely rövid pár hét alatt megnyitlik.
Kórházat diathermiával és quarkészülé-
kek szerelték fel. Végül, tekintettel a j-
lentkező idegbetegség nagy számára, a v-
zetőség ideggyógyászati osztály létesít-
sét is tervbe vette már a közeljövőben.
A vezetőség ez alkalomból dr. La-
gyula sebészeti osztályorvost eddigi m-
ködése elismeréséül osztályvezető helye-
tes főorvossá választotta meg.

— Tókióban a tömeg megostromolt eg-
bankot. Londonból jelentik: A tóki
Mitsui bankot felbőszült tömeg me-
ostromolta, mert a pénzintézet hazafia-
lan magatartást tanúsított azzal, hogy
yen rováására dollárokkal spekulált.

— Októberben 7 millió dollár érték
részenyikibocsátás volt a newyorki pén-
piacon. Newyorkból jelentik: Októbe-
ben a newyorki pénzpiacra 7 millió d-
llár értékű részenyikibocsátás volt a se-
temberi 143 millió 380 ezer és az elm-
év októberi 402 millió 380 ezer dollár
bocsátással szemben. Külföldi kibocsá-
tásokban egyáltalán nem volt az am-
rikai pénzpiac.

HIREK

UJ KELEK az egyetemesei érdeklődési és bányászati szociális napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Háttér: Ernő, Str. Cobălcescu 54.
Nekünk utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

A Hope-gyémánt fátyma

Amerika előkelő társaságát élénk foglalkoztatja Makleane ismert new-yorki ismert dollármilliomosnak, a Washington Post kiadójának válogatott. Makleane huszonöt évig zavartalan boldogságban élt együtt felesével. Az asszony rövid idővel ezelőtt háromszázezer dollárért megvásárolta híres Hope-gyémántot. Pár nappal vásárlás után a házaspár legfiatalabb fiát egy autó halálra gázolta. A szerencsétlenség után rövid idővel a házastársak között viszálykodás támadt és az együttélés annyira elviselhetlenné vált mindkettőjük számára, hogy végül is — más kiút hiányában — kölcsönösen benyújtották a váló iratot.

Ugy a Makleane házaspár, mint az New York meg van győződve arról, hogy a szerencsétlenséget és a családi viszálykodást a Hope gyémánt okozta, mert a drágakőről az a hír járja már régóta, hogy tulajdonosára szerencsétlenséget hoz. A gyémánt 111 értékű. Eredetileg egy indiai bölgy szemében volt elhelyezve, azonban egy Traverger nevű francia kádós a 17. században ellopta és XIV. József királynak ajándékozta. A gyémánt egy évszázadig maradt a Bourbonok birtokában és utólagára a szerencsétlen sorsú Marie Antoinette diadémissé tette. Marie Antoinette kivégzése után a gyémánt eltűnt és csak a háború előtt került elő, amikor Abdul Hamid török szultán vásárolta meg. A szultán detronizálása után a török kormány az ékszert egy spálinak adta el, aki egy hajókatasztrófa alkalmával életét veszítette. A bucsú, aki az ékszert hajó átkutatásának alkalmával a gyémántot újra felszínre hozta, egy féltékenységi dráma után később öngyilkos lett. A kö egyik utóbbi tulajdonosa az angol lord volt. A lord, akiről utabban a legkövet Hope gyémántnak nevezték, May Joe variété táncosnővel felelt meg, azonban a nászéjszaka után a táncosnő egyik kollégájával összeköttetésbe lépett és röviddel később a legnagyobbságban halt meg. A gyémánt után is még több kézen ment keresztül és mindenki bűnt hozott Amerikai bizonyosságra vesztik, hogy ez okozta Makleane fiának szerencsétlenségét és a házasság végét.

Kórházi szombat. A Kolozsvári Kórházegyesület, mint minden évben ezidén is kórházi szombatot rendezett Chanuka első napján, december 10-én tartanak meg Erdély összes templomaiban. A Kórházegyesület főszéke ezalkalommal felhívással fordult Erdély összes zsidó hitközségeihez, hogy a kórház közhasznú munkájához és igen nagy anyagi követelményéhez, kéri a hitközséget, hogy a szombati szombatot a kórháznak, azaz hogy a kórház első szombatján a Thóra előtti felajánlása kórház javára jusson. A súlyos gazdasági bajok ellenére is, hogy az országrésznek ez a kimagasló intézménye további támogatásának részesüljön zsidó testvéreink részéről. Senki, sem hitközség, sem egyetemes magános nem vonhatja ki magát az alól. Semmi kétség abban, hogy ez ezáltal is teljes eredménnyel fog és nem lesz egyetlen hitközség sem, aki kérés elöl elzárkózik, de nem lesz senki, aki a Thóra előtt való emberbaráti nagy kötelességéről megfeledkezik. Mint értesülünk, számos esetben maguk a rabbik fogják felajánlani a Thóra-olvasás előtt a hívek felhívását az adakozásra és az ugynevezett "szombat" által mindenkinek alkalma lesz arra, hogy adakozzon a kórház javára.

A régi jelszót: százért egy milliót csak Zsidó Kórházszorsjegy-gyel válthatja valóra

Dr. Fischer Tivadar huszáves házassági évfordulója. Dr. Fischer Tivadar kamarai képviselő és neje született székelyhidas Sebestyén Jolán tegnap ünnepelték szűk családi körben házasságuk huszáves évfordulóját. A házaspár a megtakarított ünnepi vacsora árát, kétezer lejt ma befizette a kolozsvári zsidó kórház pénztárába.

Ma este 8 órakor a budapesti rádió leadó érdekessé előadást fog közölni a Trader Horn hatalmas filmről, melyet a világhírű W. S. van Dyke rendezett Afrikában.

Menza-estély. A kolozsvári zsidó egyetemi hallgatók f. hó 14-én, szombat este táncos egybekötött teastélyt rendeznek a zsidó Diákmenza (Str. Dorobantilor 11.) összes termeiben. Még élénk emlékeztetünkben élnek azok a kedélyes és valóban intim mulatságok, amelyeket az elmúlt tanévben rendeztek a zsidó diákok a Menza helyiségeiben és amelyek az igazi diákmulatságok emelkedett hangulatának, derűjének és fényének teljes jegyében állottak. A Salom Klubban rendezett ismerkedési estély minden tekintetben méltó bevezetés volt az idei diákmulatságoknak, amelyek ezúttal is a lehangulatossabb és legkedvesebb szórakozásai lesznek Kolozsvár zsidó ifjúságának. A szombat esti diákrendezvény iránt városszerte élénk érdeklődés nyilvánul meg.

Ügyvédi hír. Dr. Neumann J. Jenő ügyvédi irodáját áthelyezte Mihai Viteazul (Széchenyi tér) 3. szám alá.

Gerhardt Hauptmann új darabja. Berlinből jelentik: Gerhardt Hauptmann, a világhírű német író új színdarabot fejezett be a napokban, amelynek azonban még nincs címe és az író annak tartalmát is szigorúan titokban tartja. A darabot Reinhardt rendezésében a berlini Deutsches Theater fogja először bemutatni.

Külföldi utamról visszatérve a „Femina” kalapszalont átvett. A régi munkaerőkkel, eddigi áraknál harminc százalékkal olcsóbban árulok és alakított. Gyönyörű bécsi és párizsi modelljeink érkeztek. Mihály Irén.

New York képtárát örökölt. Londonból jelentik: Az európai ember amerikai örökséget vár a közben Amerika jut örökséghez. Egy Frick nevű Németországból Amerikába vándorolt iparmágnás özvegye férje végrendeletének megfelelően most átadta New York város rendelkezésére new-yorki palotáját, az abban levő műkincsekkel és képekkel együtt. A képtár értéke, amelyet most New York örökölt, másfélmillió dollár.

A reggeli rossz hangulat és kellemetlen érzés gyorsan leküzdhető egy pasztilla Algocratina bevétele által. E készítmény teljesen ártalmatlan és állandó használat által sem válik megszokottá.

November 23-án Párizsban kezdődnek a román-francia kereskedelmi tárgyalások. Párizsból jelentik: November 23-án Párizsban román-francia tárgyalások kezdődnek, amelyeknek során hirtelen Románia preferenciális elbánást kap Franciaországba irányuló buza- és állatexportjánál, míg Franciaország vámkönyvtételeket igényel pezsörje, selyme s más luxuscikkei bevitelénél.

37 éves házasság után féltékenységből agyonlőtte feleségét. Prágából jelentik: A csehországi Tesanika községben megdöbbentő gyilkosság történt. Cernusek Vencel 62 éves földműves civakodás közben agyonlőtte 52 éves feleségét. A férfi és a nő 32 év óta voltak házastársak. Az öreg Cernusek állandóan féltékenységgel viselkedett feleségére és ez volt indító oka a tragédiának. Tegnap délután egy kereskedővel beszélgetett az asszony, akit Cernusek azzal gyanúsított meg, hogy megcsalta. Amikor a kereskedő eltávozott, a földműves és felesége között heves jelenetre került a sor, Cernusek a veszekedés hevében előlőntötte revolverét és agyonlőtte az asszonyt, majd maga ellen fordította a fegyvert. Szándékát azonban nem tudta keresztülvinni, mert a revolverben már nem volt több golyó. A lövés zajára a szomszédok berontottak a szobába és lefoglalták a gyilkos férjet.

Fej-, váll- és ágyékrheumánál, idegfájdásoknál, szaggyalásnál és zsibbanásnál a természetes „Ferenc József” keserűvíz rendkívül hasznos házasít, mely kora reggel egy pohárral bevéve, az emésztőcsatornát jól kitisztítja. Egyetemi klinikák szerzett tapasztalatok tanúsítják, hogy a valódi Ferenc József víz gyors és biztos hatású, kitűnő gyomor- és bél-tisztító szer. A Ferenc József keserűvíz gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben kapható.

Amerika és a berni szerzőjogi konvenció. New-yorkból jelentik: Amerika Lavai látogatásának következményeképpen csatlakozik a berni szerzőjogi konvencióhoz. A rádió és a gramofonlemezgyártás befolyására az Unió kormányának eddig vonatkozó az egyezményt aláírni s így az európai írók és zenészek művei szabad prédá váltak Amerika számára. Most csupán Oroszország az egyetlen állam, amely nem csatlakozott a Konvencióhoz.

Oroszország tengerit importál. Londonból jelentik: Varsón át érkezett hírek szerint Oroszország kénytelen közelebbi tengerit importálni, valószínűleg Bulgáriából.

Halálózás. Özv. Heller Bernátné született Stern Róza temetése ma, kedden d. u. 2 órakor lesz a Cheva Kadisa Hosszu u. 9. sz. alatti halottas házában.

Kolozsvári Gyógy- és Pánereszappangyár cég elnevezés alatt új szappangyár alakult Kolozsvárt a Honvéd ucca 92. alatt. Ihász Jenő, a volt Heinrich szappangyár ügyvezető igazgató egyéni tulajdonos. A gyár a híres és közben megszünt Heinrich-gyár békeműködésű és azonos szappanait hozza forgalomba. Összes szappanait vöröskereszt jeggyel jegyzi.

A kolozsvári magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak az alkalmazotti adó ellen. A kormány ismeretes terve, hogy a magánalkalmazottakra újabb adóterhet rójon, a kolozsvári alkalmazottak körében is nagy elkeseredést keltett. A társadalomnak ezt a réteget egyébként is erősen sújtja a legutóbbi hónapokban beindított fizetésredukciós és leépítési folyamat, mely egyrészt nagy alkalmazotti tömegeket tett munkátlaná, másrészt a dolgozók életszínvonalát erősen letörte. A Magánalkalmazotti Federáció kolozsvári csoportja ebben az ügyben kedden, november 10-én este fél 9 órakor taggyűlést tart az Építőkúria-Ottóban, melyen a tervbevet adóemelés ellen tiltakoznak.

NAPROL-NAPRA

A konjunkturális évek egyik legismertebb bécsi alakja, Reich Fülöp volt bankár péntekre virradó éjszaka öngyilkos lett. A bankár lakása konyhájában kinyitotta a gázcapot, azután a vízvezeték csapjára felakasztotta magát, ahol pénteken reggel holtan találták meg. Hátrahagyott levelében azt írja, hogy gyógyíthatatlan betegsége miatt vált meg az élettől, de ismerősei szerint az öngyilkossághoz nagyban hozzájárult a volt dúsgazdag bankár anyagi összeomlása is. A boncolás során egyébként megállapították, hogy Reichnak gyomorrákja volt. Reich Fülöp az inflációs években Bécs egyik leggazdagabb spekulánsának számított aki főleg dollárüzleteket bonyolított le és ezért a bécsi tőzsdén általában „Dollar-Reich”-nek nevezték. Reich Fülöp bonyolította le a Kreditanstalt jelenleg vád alatt álló igazgatójának, Reich Frigyesnek dollártranzakcióit is.

Tegnap Salzburgban krematóriumot avattak. Ez a negyedik halott-hatmasztó Ausztria területén.

Annie Besant, a teozófus mozgalom vezére agonizál. Már nem tud táplálékot magához venni.

A new-yorki lapok szerint Amerikában ezúttal az állami állásra pályázókról ujlengyomatokat fognak venni, mert a statisztika azt mutatja, hogy minden tizenegyedik folyamodó bantatva lesz.

A morvaországi Ranzernben öltöztettek egy fiatal földművesasszonyt, aki vérömlésben halt meg. Amikor a kórházba a sírban már elhelyezték és azt a sírásó fia már el akarta földelni, a fiu egyszerre kopogást hallott a kórházból. A megrémült fiatalember a helyett, hogy a sírt felnyitotta volna, az elhunyt férjéhez sietett, aki több falubelivel együtt a temetőbe rohant, hogy a kórházba felnyissa. Megjelent a pap és az orvos is, mire azonban a felnyitás megtörtént, megállapították, hogy az asszony, akit tetszhalottként temettek el, időközben megfulladt.

A párizsi rendőrség megállapította, hogy Guise herceg diéppeni kastélyában történt titokzatos betörést Lens Szergius, a Nyugat-Európában általánosan ismert „gentleman”-betörő követelte el. A betörő azért vitte magával csupán Pompadour miniatűr képét, mi volt tudta, hogy a kép mögött van az a titkos gomb, amellyel a kincsek tartalmazó Wertheim-szekrényt fel lehet nyitni.

A berlini Thalia-színház, amelyet néhány hónappal ezelőtt súlyos gazdasági helyzete miatt bezártak, november 17-én újra kinyitja kapuit. A megnyitó előadásán Kálmán Imre Csárdáskirálynője kerül bemutatásra.

A lipcei Boerner műkereskedő cég aukciója során Rembrandt rajzainak egy gyűjteménye került eladásra. A legnagyobb összeget a „Gyermekek tápláló özege” című képért fizették, amely 10.500 márkáért kelt el.

Smuts tábornok hibáztatja a dél-afrikai kormányt az aranystandard fenntartásáért. Londonból jelentik: Smuts, a kiváló dél-afrikai államférfi hibáztatja a dél-afrikai kormányt az aranystandard fenntartásáért. Ez a valutakülönbség — mondotta a volt köztársasági elnök — megfosztotta Dél-Afrikát legjobb piacától s gyapjút, gabonáját, gyümölcsét a rosszabb valutájú dél-amerikai államok és Ausztrália kizsartja Angliából.

Megnyit a külföldi olasz kereskedelmi kamarák delegátusainak értekezlete. Rómából jelentik: Muasoloni ma megnyitotta a külföldön működő olasz kereskedelmi kamarák delegátusainak értekezletét. A kongresszuson 70 kamarai képviselő vesznek részt. Főfeladat az olasz külkereskedelmi mérleg aktívra tétele megvitatása.

IMPERIAL PALACEHOTEL

Bucuresti, Calea Victoriei 47., a királyi palota mellett. Új vezetés. Teljesen renoválva. Központi fűtés. Hideg és meleg folyóvíz minden szobában. Fürdőszobák. Lift.

Mérsékelt árak!

Színház—Mozi

Hevesi Piroška zongoraművész és Pfeiffer Alfréd operatőr és énektanár, hosszabb németországi tanulmányútról hazatértek, újabb tapasztalatokkal gazdagítva eddigi tudásukat egy modern zongoraművészi, mint a beszélő film és ezzel kapcsolatos énektechnika terén. Pedagógia működésüket november elsejétől újra megkezdik a találhatók naponta d. e. 11—12-ig és d. u. 4—7 óra között lakásukon, Erzsébet ut (Strada Elisabeta) No. 13 szám alatt.

A Magyar Színház heti műsora

Kedd: Vihar a Balatonon. (Másodszor. Bérlet 8. szám „A”. Sorozat szám 48.) Szerda: Vihar a Balatonon. (Harmadszor. Bérlet 8. sz. „B”. Sorozat szám 49.) Csütörtök: Feketesáru cseresnye. Bérlet szám 50. Péntek: Feketesáru cseresnye. (Bérlet szám 51.) Szombat d. u. 3 órakor: Obsitos. (Ifjúsági előadás nagyon olcsó helyárakkal, bevezető előadást tart Márton István tanár. Sorozatszám 52.) Szombat este egyenlő 9 órakor: Cserebár, sárga cserebár. (Operett újdonság először! A „Hazudik a muzsikaszó”. Lehullott a rezgő nyárfa. „Halványárga róza” szerzőjének legújabb, legszebb, legjobb. Budapest 85-ször adott új operettje. Lengyel Irén főlépésével. Premierre bérlet: 10. sz. Sorozatszám 53.)

CORSO-MOZGO műsora

Kedd 3, 5, 7 és 9 órakor: Nagyvárosi fények. Charlie Chaplin világhírű tradíciója. Játza, zenéjét szerzte és a filmet rendezte: Chaplin. Műsor előtt: A legújabb Paramount világhíradó.

Szerda 3, 5, 7 és 9 órakor: Nagyvárosi fények. Műsor előtt: Paramount világhíradó.

Csütörtök 3, 5, 7 és 9 órakor: Premier! A szezon meglepetése: A bécsi vigasszonyok. Világsiker aratott operett film: Főszereplő: Willfort, Irene Elsinger, Lee Parry, Paul Hörbiger. Zenéje: Robert Stolz-tól. Rendezte: Bolváry Géza.

SELECT-MOZGO műsora

Kedd: Operabál. Mulattató filmoperett, főszerepekben: Liane Haid, Petrovici Svetislav és Georg Alexander. Jón: „Grock” világhírű artista élete film, főszerepekben: Grock, aki óriási sikerrel mutatja most be legújabb számait Londonban és Liane Haid.

Színkör-Mozgó műsora

Kedden és következő napokon naponta 3 előadás, délután 3, háromnegyed 5 és fél 7 órakor: A borneoi szökevény. (A főszerepekben: Lillian Harvey és Igo Sym). Új hangos híradó. Helyárak: minden földszinti jegy 20 lej, minden erkélyjegy 10 lej.

URANIA-MOZGO műsora

Kedd: Az idegen dala. Nagysikerű román film, rendezte: Horia Igirosanu, főszerepekben: Iva Dugan, Delicia Mendel, George Stefanescu. E film az ország legszebb vidékein játszódik le.

RADIO MŰSOR

Kedd, november 10

Bukarest, 20.45: Tenordalok. 21.05: Rádiózenekar.

Budapest, 9.15: Hangv. 12.05: Balalaj-kazene, 16: Mesedélután. Novellák, 17.25: Cigányzene, 18.30: Francia nyelvoktatás. 19: Hangosfilmexpedíció Közép- és Kelet-Afriákban, 19.45: Dalest. Utána hírek, majd szalonzene.

Bécs, 19.35: Munkásdallárdák, 19.40: Katonazenekar, 22.30: Jazz.

Berlin, 21.15: Vendling négyes hangv. Varso, 35: Filharmónikus hangv. 19.30: Gramofon, 20.15: Népszerű zene.

Róma, 20.10: Gramofon, 21: Zenekar.

Prága, 20.25: Énekhangv. 21: Zenekari hangverseny. Toulouse, 19.15: Chopin, Grieg és Mendelssohn műveiből. 20: Gramofon. 21: Bécsi zene, 22: Szórakoztató zene. — 23: Jazz, 24: Szólók. 24.30: Orosz dalok.

Serda, november 11.

Bukarest, 19.40: Gramofon. 20: Gounod: Faust c. operája. Utána hírek.

Budapest, 19.45: Katonazenekar, 12.05: Énekhangv. 16.10: Az élet utvesztői. — 17: Előadás, 17.35: Hangv. 18.20: Olasz nyelvoktatás, 18.50: Novellák, 19.15: Cigányzene, 20.35: A zeneművészet klasz-

zikusai, utána hírek, majd Fejes szalonzene.

Bécs, 19.20: Manier: VIII. szímf. Berlin, 18.30: Haydn ismert művei. — 18.10: Zongorahangv. 21.20: Csajkoszvkij D-dur hegedűversenye. Milánó, 20.45: Operett. Róma, 19.50: Gramofon. 21: Mascagni operett.

Kattowitz, 20: Katonadalok. 21: Hegedűhangverseny.

Oslo, 20: Csellóverseny. 22.05: Rádiózenekar. 23: Tánczene.

Riga, 19: Katonazene. 20.30: Lett művek.

KÖZGAZDASÁG

Kényszeregyezséget kért a Temesvári Sörfőzde Rt.

A vállalat 217 millió aktívával és 71 millió passzívával rendelkezik

Timisoara-Temesvár, november 9. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A súlyos gazdasági válság, amely minden iparágára ránehezedik, a Bánát egyik legnagyobb ipari üzemét olyan nehézségekbe hozta, amelyekből a vállalat kényszeregyezséget utján keresi a kibontakozás lehetőségét. Szombaton délelőtt a Temesvári Sörfőzde Rt., amelynek székhelye Bukarestben van, dr. Bucsan és dr. Adem ügyvédek útján hároméves kényszeregyezséget kért az ilfovi törvényszéktől. A gyár száz százalékos kvótát ajánlott fel hitelezőinek, amely bőséges fedezve van, miután a gyár aktívái 217 millió 865 ezer 700 lejt

tesznek ki, míg a passzívák 71 millió, 815 ezer 953 lejre rugnak mindössze.

A Temesvári Sörfőzde nehézségeinek főoka a kinnlevőségek behajtása körüli akadályokban jelölhető meg. A tizenöt esztendő óta fennálló vállalatot az inkasszó nehézségei kényszerítették arra, hogy tartozásainak kifizetésére ugyancsak halasztást kérjen. Minden remény meg van arra, hogy a hitelezők a kényszeregyezés elfogadásával hozzá fognak járulni a nehézségek likvidálásához, biztosítva ezzel továbbra is a gyár által fenntartott 140 család egzisztenciáját.

Primăria Municipiului Cluj. No. 8966—1931.

PUBLICATIE DE LICITATIE

Se aduce la cunoştinţa generală, că Primăria Municipiului Cluj (serviciul sanitar) cumpără pe cale de licitaţie publică cu oferte inseris, inchise si sigilate lăşieria si materialul de inventar necesar Spitalului Epidemie, Spitalului de Femei, Ambulatoriului Poli-

clinic si Azilul de bătrâni săraci si vagabonzi.

Licitatia se va tine în conformitate cu dispozitiile cuprinse în art. 88—110 din legea Contabilităţii publice în ziua de 19 Noemvrie 1931 orele 11 a. m. înainte comisuni de licitaţie în sala de sedinte a Primăriei.

Odată cu ofertele, concurentii vor preda o garanţie provizorie de 5 la sută în numerar din suma cerută

Ujabb áresések a könyvpiacra!

Ismeretterjesztő művek

Adler: Marx a gondolkodó 25 L
Adler: Alkoholizmus és a szakszervezetek 4 L
Bauer: A szocializmus útja 6 L
Bebel: A nő és a szocializmus 180 L
Bernstein: A gazdaságtörténet alapvonalai 20 L
Bernstein: Mi a szocializmus? 5 L
Bernstein: Görlitz pártprogram 12 L
Bernstein: Lassalle Ferdinand 18 L
Beer: A szocializmus és társadalmi harcok története: II. Középkor 30 L
III. Újkor 30 L
IV. 1750—1860. 90 L
V. 1860—1925. 90 L
Braun S.: A primitiv kultúra 90 L
Braun S.: Szakszervezetekről 5 L
Bresztowsky: Miért? 9 L
Cooperator: Szocializmus és szövetkezet 5 L
Deutsch: Sport és politika 41 L
Gál: Szakszervezetek a háború alatt 5 L
Garami: Kezdjük elől 5 L
Gergely: Munkáskultúra 30 L
Gombo: Kisipar, kiskereskedelem és a szocializmus 10 L
Jászai: Agitáció 4 L
Kautsky: Marx gazdasági tanai 41 L
Kautsky: Kereszténység eredete 100 L
Kertész: A nemzetköziség útja 40 L
Kropotkin: Kölcsonös segítség 100 L
Kunfi: Jaurés 10 L
Lassalle: Az alkotmányról 6 L
Lassalle: Munkásprogram 6 L

Marx: Osztályharcok Franciaországban 48 L
Marx: Bér, ár, profit 20 L
Marx: III. Napoleon államcsínyje 20 L
Marx: Polgárháború Franciaországban 20 L
Mehring: Marx Károly élete 360 L
Migray: Egy keresztényszoocialis állam története 18 L
Migray: Az egyház, munkáskérdés 5 L
Migray: Az Internationale története 25 L
Müller: Marx és a szakszervezetek 15 L
Pach: A társadalmi ember élete 25 L
Parvus: Állam, ipar, szocializmus 20 L
Révész M.: Somogyi Béla élete 25 L
Szabó E.: Szocializmus 30 L
Szemes: Mi az osztályharc 5 L
Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut 8 L
Szakasits: A munkásifjúság útja 5 L
Szakasits: Ut a felszabadulás felé 5 L
Társadalmi lexikon 600 L
Dr. Tótiás: Az ifjúság nemi problémái 85 L
Umbreit: 25 év a német szakszervezeti mozgalomból 1890—1915. 5 L
Vándor: Közgazdaságtan 100 L
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia 5 L
Wagner: A tudományos gondolkodás alapelvei 10 L
Wexberg: Ideges gyermek 60 L
Webb: A kapitalizmus hanyatlása 40 L
Dr. Stern: Tolsztoj 20 L

Kaphatók az Uj Kelet könyvtárában

drept pret pentru cantitatea si calitatea materialului oferit. Devizele si caetul de sarcini se pot vedea la serv. sanitar a orasului în str. Vlahuta No. 1 intrarea 2-a în orele oficiale. Cluj, la 6 Noemvrie 1931.

Primăria Municipiului Cluj

596—1931.

Zsidó Közkórházegyesület Cluj.

PÁLYAZATI HIRDETMEŊY

A Cluj Zsidó Közkórházegyesület vezetőségének 1931 november 8-án kelt határozatából kifolyólag pályázatot hirdetünk az egyesült „Sebestyen Dávid és Neje Zsidókórház”-nál felállítandó electriocardiofrafiai és anyagcserevizsgáló intézet osztályvezető- orvosi állására.

Ez állásra pályázhatnak Romániában gyakorlat folytatására jogosult orvosdoktorok.

Pályázatok alulírott egyesületi elnökhez nyújtandók be (Cluj, Piata Unirii No. 20.) 1931 november 18-ig. A pályázatok csak bizonyítványmásolatokkal szerelődők fel, melyek nem küldetnek vissza. Cluj, 1931. november 9.

Dr. Sebestyen József s. elnök.

Gábel Vilmos s. titkár

TŐZSDE

Kolozsvár, nov. 9. Márka 40, holla forint 68.50, dollár 168.50, font 675, francia frank 670, lira 8.80, cseh korona 4 pengő 26, dinár 3, silling 22.50, svájci frank 33.15, zloty 19.50, belga frank 24

Apróhirdetése

Hölgyek figyelmébe. Legújabb

Bubi paróka transzformáció villannyárgondórtve, mely 6—8 hónapig megtartja a hullám és gondórséget felelősség mellett. Egyedüli készítője Mussa Gyula, Memorandului 10.

Eztől evőeszköz vásárlásánál csak harang védjeggyel ellátott árut kért mint egyedüli bármely külföldi egygyártmányt. Tacumul ezüstárujáról Str. Gen. Neculcea (Kornis ucca) Nr

Jól bevezetett fogászati rendelő laboratóriummal családi okokból eladó, eset felszerelés nélkül a praxis átvethető. vebb felvilágosítás „Sanitas”. Den Depot Cluj, Str. Jorga 23.

Egy jömeneteli faültetvhez társat resek. Cím: Hellmann, Pata ucca 85.

Azonnalra kiadó kettő szoba konykonfortos lakás Árpád ut 10

Külön telek. Három szoba és konyázonnal kiadó Dohány ucca 2. Értetneti: Szép ucca 1. Mercur-nyomda.

Kiadó december 1-re 2 uccai parka magas szoba és fürdőszoba, női szonak nagyon alkalmas. Esetleg 1 szkonyha fürdőszobának is házaspárszére. P. M. Viteazul (v. Széchenyi 20 szám.)

Széchenyi tér 10 szám alatt több és irodahelyiség kiadó.

Tanárjelölt lakás ellenében házitanvállal. Cím: a kiadóba.

Schwartz Ignác né Vegetárius Étte Cluj, Calea Regele Ferdinand (Wesselucca) 23. Bejárat a Szappan ucca. Változatos, ízletes vegetárius ételek. gyelmes kiszolgálás. Nagyon olcsó ár

Dávid Goldner

a szegény zsidófiúból lett nagybankár életének regénye főlemeléstől bukásáig. Irene Nemirov regénye egyike az utóbbi évek leggyobb sikerű könyveinek. Ára fűzve 136 lej. Ára kötve 204 lej. Kapható az UJ KELET könyvtárában.